

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

1121 Budapest, Költő u. 21.
e-mail: mme@mme.hu
telefon: 06 1 275 6247

Hazánk madárvédelmét támogathatja
adományával és adójának 1%-ával!
Bankszámlaszámunk: 11712004-20011215
Adószámunk: 19001243-2-43

mme.hu

facebook

YouTube

KEDVES TAGTÁRSUNK! TISZTELT TERMÉSZETVÉDŐ!

A búbosbanka védelmének évével lezárul egyesületünk életének egy szakasza, amely ez elmúlt 5 éves elnökségi ciklust jelenti. 2016 májusában új elnökségi tagokat választ a legfőbb döntéshozó szervünk, a Küldöttközgyűlés. A Küldöttközgyűlés minden évben általában egyszer, a tavaszi időszakban ülésezik. Ez a fórum ad alkalmat arra, hogy a tagjainkból választott delegáltak döntsenek a szervezetet érintő legfontosabb és legfajszúlyosabb kérdésekben. Egyebek mellett e döntéshozó szerv jogosult 5 évenként a Közgyűlések közötti időszakban az irányítást ellátó Elnökség megválasztására is, melyre legutoljára 2011-ben került sor, így 2016-ban tisztújításra lesz szükség, mely jó alkalmat ad arra, hogy az elmúlt 5 év történéseire visszatekintve számot vessünk a mögöttünk álló esztendőök legkiemelkedőbb mérföldköveinek segítségével. Mint minden szervezet, így mi is részesei lehettünk számos felemelő eseménynek, de igen sok kihívással is találkozunk. A korábbi gondos tervezés és vezetés ellenére 2011-ben nagy teherrel kellett átvennie az új Elnökségnek az MME irányítását. A jelentős likviditási problémákat gyorsan kellett hathatós döntésekkel megszüntetni, de szerencsére már a ciklus elején látható volt, hogy ez az állapot – köszönhetően a gyors és körültekintő döntéseknek – nem lesz tartós. 2012-ben több nagy nyertes európai uniós pályázatnak köszönhetően anyagi helyzetünk gyorsan stabilizálódott, így a legfenyegetőbb veszélyt magunk mögött hagyva, lényegesen biztosabb alapokra helyezkedve folytathatta az Elnökség a munkáját. Az 5 év alatt számos pályázat indítása mellett többet le is zártunk. Így sikeresen fejeztük be többek között a Kerecsen LIFE+, a Kék vércse LIFE, valamint Rákosi vipera LIFE+ számos eredményt hozó programjait. Az Elnökség, munkája során különös hangsúlyt fektetett arra, hogy 2014-ben Egyesületünk 40 éves lett, ami alkalmat adott az összegzésre, visszatekintésre, illetve az MME elmúlt évtizedekben elért eredményeinek áttekintésére. Ebben az időszakban került sor a HELICON LIFE keretein belül a Jászberény melletti Sasközpont megnyitására, az Emlősvédelmi Szakosztályunk életre hívására, valamint a 2012–2016-os időszak irányait meghatározó új stratégia elkészítésére is.

Az előremutató események sorát még oldalakon lehetne folytatni, de szót kell ejtenünk az érem másik oldaláról, életünk, döntéseink küzdelmesebb színtereiről is. Az e ciklusban megszülető Mezőgazdasági Munkacsoportunk számos olyan, a magyar föld sorsát befolyásoló kérdéssel szembesült és szembeül folyamatosan, mely alapvetően meghatározza természeti sokszínűségünk jövőbeni életben maradását, s ebben jelentős veszélyek is rejlenek. Ugyanezekre a hosszú távú veszélyekre hívtuk fel a figyelmet az *Állj ki a magyar természetért!* kampánnyal, melyben több nagy természetvédelmi szervezettel együttműködve jeleztük aggodalmunkat a védett földterületek tervezett eladása kapcsán.

Pénzügyi stabilitásunk megteremtése és megőrzése mellett is sajnálatos tényként vettük tudomásul, hogy a hazai pályázati lehetőségeink gyakorlatilag megszűntek, a nemzetközi pályázatokhoz nem hozzáférő civil szervezetek sorsa ezzel igencsak megnehezült, ami a civil szféra megrendülését eredményezte. Ezzel egy időben következett be a részben kötelező állami feladatokat megvalósító Monitoring Központunk és Madárgyűrűzési Központunk saját forrásból történő működtetése, miután az ezekre irányuló minisztériumi szerződéseink évekig nem újultak meg. Szerencsére ez utóbbi esemény ma már a múlté, a működtetés újra biztos lábakon áll.

Az elmúlt öt év alatt aggódva figyeltük az állami természetvédelem zsugorodását és befolyásának szinte teljes elvesztését. Ezzel együtt a folyamatosan változó jogi háttér következtében a civil szféra élete is tovább nehezült, mely elsődlegesen a megnövekedett adminisztrációs terheken és a bizonytalanságban érhető tetten legjobban.

Mindezekkel szembesülve mégis bizakodva nézünk a jövőbe. Bár tagságunk az elmúlt években némi csökkenést mutatott, a szimpatizánsaink és támogatóink köre soha nem látott méretűre nőtt. Mindezeket jól félmjelzi, hogy míg 2011-ben a Helyi Csoportjaink által szervezett programokat 27 000-en látogatták meg, addig 2014-ben már több, mint 40 000-en vettek részt rajtuk. Ugyanezt a fejlődést vehettük észre adománykampányaink során is, melyek nélkülözhetetlenek Egyesületünk stabil működése szempontjából.

Az elnökségi ciklus elején megfogalmaztuk 5 évre szóló stratégiai tervünket. A terv igen ambiciózus célokat tűzött ki, a következő kilenc területen: „Veszélyeztetett állatfajok megőrzése, Fenntartható terület és tájhasználat, Kapcsolatban a természettel, Tudással a természetvédelemért, Kiállunk a természetért, Madárvédelem határok nélkül, Több forrást a természetvédelemre, Hatékony szervezettel a természetért”. Összesen 30 fejezetben 266 tevékenységet fogalmaztunk meg magunknak erre az időszakra, amit már összeszámolni is feladat, de végrehajtani még nagyobb kihívás volt. A terv értékelése során azt állapíthattuk meg, hogy a tevékenységek 61%-át sikeresen meg tudtuk valósítani vagy akár az elvárt eredményeket meg is haladtuk, 26% esetében elértünk valamilyen eredményt, de elmaradtunk a kitűzött célunktól és csupán 13% volt olyan tevékenység, aminek megvalósítása nem volt sikeres vagy hozzá se tudunk kezdeni. Az értékelés azt mutatta meg számunkra, hogy sok területen sikeresek tudunk lenni és ezekre büszkék lehetünk. Azonban azt is megmutatta, hogy egyes területeken további jelentős erőfeszítésekre van szükség, hogy meg tudjunk felelni a magunk elé állított kihívásoknak, így a következő 5 éves periódusra is maradt bőven feladat és azt is látjuk, hogy hol kell erősítenünk.

E rövid visszatekintés egyaránt eltölthet bennünket büszkeséggel és aggodalommal, bizakodással és az újabb feladatok megvalósítása iránt érzett felelősséggel. Összességében azonban elmondható, hogy az Elnökség elmúlt 5 éves munkája során olyan csapat részeként dolgozhatott, olyan feladatokat valósíthatott meg, mely nemcsak a hazai természetvédelem terén, hanem nemzetközi szinten is előremutató. Jó érzés e szervezet irányításában úgy részt vállalni, hogy az eredmények – a sok küzdelem ellenére is – biztatást adnak a folytatáshoz. Az Elnökség szempontjából pedig büszkeség volt az elmúlt 5 év, melynek során hatékonyan tudtuk szolgálni a hazai természetvédelem ügyét. Bízunk benne, hogy az új vezetéssel induló következő 5 éves ciklus idejében, a megválasztott Elnökség hasonlóan sikeres időszakot fog zárni, mely munka hozzájárulhat majd hazánk természeti örökségének megóvásához.

Bajor Zoltán
elnök

Halmos Gergő
igazgató

TAGSÁG ÉS ORSZÁGOS HELYI CSOPORT HÁLÓZAT

Az Egyesület számára kiemelten fontos, hogy tevékenységünk minél szélesebb körű figyelmet kapjon. Éppen ezért a társadalmi támogatottság legfőbb értékünk és munkánk alapja. Küldetésünket, a természetvédelmi és a társadalmi szintű szemléletformáló és partnerségi feladatok ellátását jelenleg 31 helyi csoportunk segíti, miközben egy további csoport a külföldi tagjainkat tömöríti. Ezek a helyi szervezetek teszik lehetővé, hogy az ország egész területén képviseljünk mind a szervezetet, mind a természetvédelem és a környezeti nevelés ügyét. A helyi csoportok az adott térségben élő tagjaink tevékenységét koordinálják. Lakcíme alapján minden új egyesületi tag – hacsak nincs ettől eltérő kérése – a területi illetékes helyi csoportunk tagjává válik. A belépés után a helyi csoport is felveszi a kapcsolatot az új tagtársunkkal, és rendszeres elektronikus levelekkel, esetenként havi hírlevelekkel tájékoztatja a csoport eseményeiről, kirándulásairól, természetvédelmi akcióiról, melyekbe a tagok így be tudnak kapcsolódni.

Az MME központi iroda természetvédelmi és környezeti nevelési szakmai anyagokkal, pénzügyi és adminisztrációs háttérrel, illetve a tagdíjakból, adományokból és pályázati forrásokból befolyó összegekkel segíti a helyi csoportok működését. Helyi csoportjaink pedig évente több tízezer önkéntes munkaórát végeznek természetvédelmi és környezeti nevelési tevékenységet.

Az 1974. január 6.-i megalakulás és a 2015. december 31. közötti időszakban 36 198-an léptek be szervezetünkbe. 2015. év végi nyilvántartásunk szerint a fizetőtag-létszámunk 5036 fő, melyből 408-an új belépők és 4628-an a tagságukat megújítók. A tagságunk a családi tagokkal együtt 8065 főt számlált.

SZAKPOLITIKA

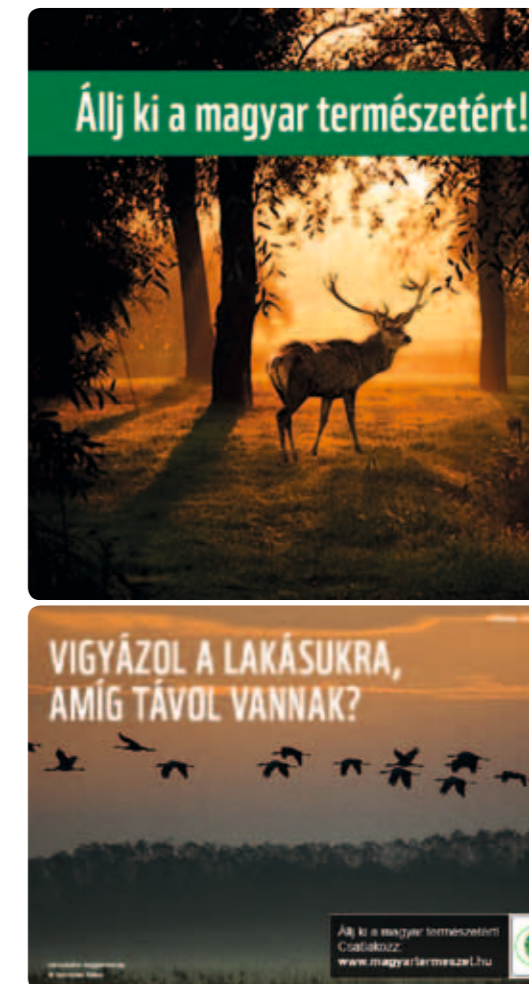
Az év során rendszeresen véleményeztük a természetvédelmet érintő jogszabály-változásokat és kormányzati terveket. Ezek közül kiemelt jelentőségűek nemzeti parkok által kezelt állami földekkel kapcsolatos változtatási tervek. A Magyar Természet Napja kampány keretében partnereinkkel összefogva sikeresen léptünk fel a kedvezőtlen tervek ellen. Részt vettünk a BirdLife International szakpolitikai munkájában, aminek keretében az idei év kiemelt témája a Madárvédelmi és élőhelyvédelmi Irányelvek megerősítése volt. A Nature Alert címet viselő kampány keretében aktív résztvevői voltunk a cél érdekében indított és eddig soha nem látott mennyiségű 500 000 támogatót elért európai aláírásgyűjtésnek is.

NEMZETKÖZI TEVÉKENYSÉG

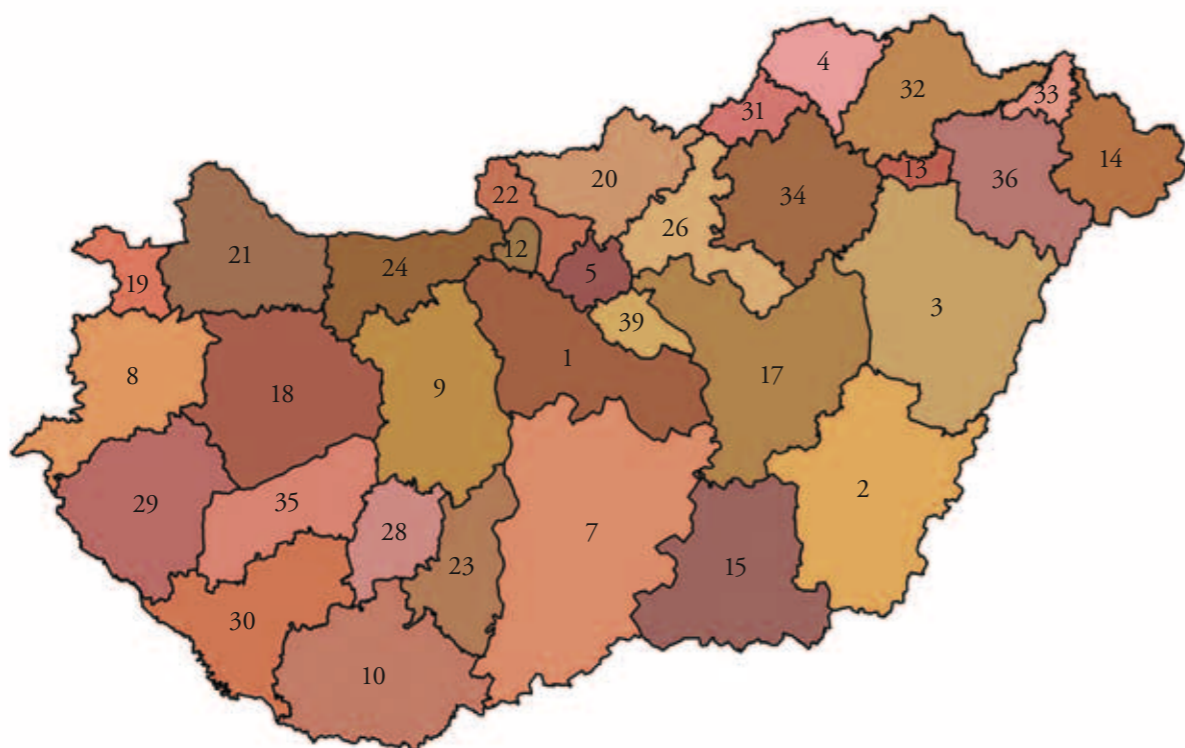
Egyesületünk nemzetközi szervezete, a BirdLife International a világ legnagyobb természetvédelmi hálózata, amely több mint 110 országban, 2,5 millió taggal, 4000 alkalmazottal áll a madárvédelem és természetvédelem szolgálatában. Az Európai és Közép-Ázsiai régió képviselői irodát működtet Brüsszelben, ahol az egyik legjelentősebb természetvédő csoportosulásként dolgozunk az Európai Unió zöldítéséért. Az MME tagja a Világ Természetvédelmi Uniónak (IUCN) is, melynek Nemzeti Bizottságában illetve szakbizottságaiban tevékenykedünk. Az Egyesület 2014-ban tovább erősítette kapcsolatát a régióinkban működő madárvédelmi szervezetekkel, kiemelten a BirdLife partnerekkel. A BirdLife „Caucasus Initiative” kezdeményezése mögé álltunk és a következő években pénzügyileg és szakmailag is segítjük a Kaukázus térségében tevékenykedő madárvédelmi szervezetek fejlesztését. Az illegális madármérgezések elleni küzdelem hazai tapasztalataira építve új térségi projektet fejlesztettünk, amiben cseh, szlovák, osztrák és szerb partnereinkkel tervezzük dolgozni a következő időszakban.

Partnership for
nature and people

HELYI CSOPORTOK BEMUTATÁSA

CSOPORT	TAG- LÉTSZÁM	CSALÁDI TAGOKKAL	ÖNKÉN- TES	TEVÉKENYSÉGEK
1. Budapesti	1833	2627	160	
2. Békés megyei	112	161	12	
3. Hajdú-Bihar megyei	171	242	30	
4. Gömör-Tornai	24	44	50	
5. Gödöllői	113	212	31	
7. Bács-Kiskun megyei	184	294	30	
8. Vas megyei	104	149	25	
9. Fejér megyei	212	356	50	
10. Baranya megyei	370	656	130	
13. Tiszavasvári	20	27	11	
14. Szatmár-Beregi	24	38	11	
15. Csongrád megyei	190	324	80	
18. Veszprém megyei	166	263	65	

CSOPORT	TAG- LÉTSZÁM	CSALÁDI TAGOKKAL	ÖNKÉN- TES	TEVÉKENYSÉGEK
19. Soproni	53	93	13	
20. Nógrád megyei	87	148	25	
21. Kislétföldi	113	216	30	
22. Börzsönyi	201	370	88	
23. Szekszárdi	85	134	20	
24. Komárom-E megyei	151	252	120	
26. Heves megyei	72	118	9	
28. Dombóvári	94	144	45	
29. Zala megyei	103	144	102	
30. Kaposvári	59	98	30	
31. Észak-Borsodi	20	23	3	
32. Zempléni	46	75	9	
33. Tiszaközi	30	44	2	
34. Bükk	158	283	80	
35. Dél-Balaton	63	104	15	
36. Nyíregyházi	59	95	50	
39. Tápó-vidéki	107	235	35	
Összesen	5024	8065	1210	

Szerepvállalás környezeti nevelésben

Sérült madarak mentése

Gyerek- illetve gyűrűzőtáborok szervezése

Békamentés

Odú kihelyezése, karbantartása, felügyelete

Szemétszedés, takarítás

Madárgyűrűzés, madárgyűrűzési bemutatók és madárgyűrűző táborok tartása

Aktív részvétel fajvédelmi munkálatokban

Élőhelyek felügyelete, karbantartása, felújítása

Minden helyi csoport részt vesz országos és helyi érdeklődésre számot tartó események szervezésében.

A csoportok fő tevékenységét sötétkék piktogramokkal jelöltük.

SZAKOSZTÁLYOK

Tagjaink bekapcsolódhatnak olyan, autonóm működésű szakmai szervezeteink, szakosztályaink, munkacsoportjaink gyakorlati munkájába is, mint amilyen a környezeti nevelés, madárgyűrés vagy az MME Monitoring Központ által szervezett felmérések.

RAGADOZÓMADÁR-VÉDELMI SZAKOSZTÁLY

Az egyes régiók képviselőiből álló 12 fős választott vezetőség, és a hozzávetőlegesen 300 tag feladata a különböző ragadozómadár-védelmi programok megvalósítása és a ritka fajokkal kapcsolatos monitoring tevékenységek ellátása. Programjaink szervezésénél folyamatosan együttműködünk az állami természetvédelemmel és a Ragadozómadár-védelmi Tanácsba tömörült valamennyi társszervezettel. Nemzetközi szempontból is kiemelt jelentőségű a parlagisas-, a kerecsensólyom- és a kékvércse-védelmi programunk, amelyeket jelenleg is európai uniós támogatású projektek keretében valósítunk meg.

2015-ben összesen 12 ritka ragadozómadár- és bagolyfaj, valamint fekete gólya állományának felméréssel kapcsolatos kutatásokat végeztünk a nemzeti park igazgatóságokkal együttműködésben, valamint mintaterületeken héja-állományfelmérést végeztünk. Így a 2015-ös évben 85 barna kánya, 11 vörös kánya, 283 rétisas, 28 hamvas rétiheja, 37 kígyászölyv, 39 békászó sas, 184 parlagi sas, 3 szirti sas, 938 kék vércse, 166 kerecsensólyom, 58 vándorsólyom és 84 uhu territóriumából sikerült költségi adatokat gyűjteni.

A ragadozómadarakra az egyik legnagyobb veszélyt az elektromos vezetékek jelentik, amelyek tartóoszlopain még napjainkban is évente több tízezer madár pusztul el. Az Akadálymentes Égbolt Megállapodás Koordinációs Bizottságával közreműködve közösen tevékenykedünk az áramütéses madárpusztulás felszámolása érdekében. A másik legnagyobb veszélyt a ragadozómadarainkra az elmúlt évtizedben megnőtt szándékos ragadozó-mérgezések jelentik. Valamennyi érintettel együttműködve a Ragadozómadár-védelmi Tanács Mérgezés-megelőzési Munkacsoportja és az EU által támogatott HELICON Life+ program keretében igyekszünk ezt a veszélyeztető tényezőt is jelentősen visszaszorítani.

Az elért eredményeinket rendszeresen és több csatornán keresztül is bemutatjuk, illetve fenntartunk egy e-mail listát (raptor@mme.hu) is az érdeklődők közötti tapasztalatcsere céljából. Ezt a célt szolgálja a szakosztály tél végi rendezvénye, az ún. „Sólyomcsalogató” konferencia is, amely 10. alkalommal 2015. február 28. és március 1. között a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság (KMNPI) Körösvölgyi Látogatóközpontjában került megrendezésre. A konferencián 4 ország 17 természetvédelmi szervezete részéről összesen 134 fő vett részt, és a két nap alatt 33 szakmai beszámoló hangzott el. Itt kerül átadásra a Kerecsensólyom-díj is, amelyet kiemelkedő ragadozómadár-védelmi tevékenysége alapján a szakosztály vezetősége ítél oda évente egy vagy két szakembernek. A négy évtizedes együttműködés elismeréseképpen 2015-ben szlovákiai kollégáink, Dankó István és Mihók József kapták a díjat. A konferencián elhangzott előadások anyagát és egyéb ragadozómadarakkal foglalkozó tanulmányokat a „Heliaca” című évkönyvünkben jelentetjük meg. A másik jelentős szakosztályi rendezvény az őszi „Sasriasztó”, az aktív tagok kirándulással egybekötött, kötetlen, baráti találkozója. Ezt 26. alkalommal 2015-ben szeptember 11-13. között a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság (HNPI), Szakosztályunk és a Helicon LIFE projekt közös szervezésében, a Jászberény határában lévő Sasközpontban rendeztük meg. Ez volt az első alkalom, hogy a rendezvényre családtagok és gyerekek is meghívást kaptak, így összesen mintegy 80 főt láthattunk vendégül.

EMLŐSVÉDELMI SZAKOSZTÁLY

2015-ben folytatódott az Év Emlőse program, melyet az MME Emlősvédelmi Szakosztálya támogatásával a Vadonleső program hirdetett meg. A kiválasztott faj az ürge volt, a program keretében több rendezvény (ürgeköltő ünnepség ürgevers-illusztrációs, videoklip-készítő pályázat illetve esszéíró pályázat, szakmai konferencia, több napos Ürgegála) népszerűsítette az ürgeket. Ezzel párhuzamosan, már az év végén elkezdődött a 2016 Év Emlőse programsorozat szervezése, mely a denevérek védelmére és megismertetését tűzte ki célul.

A szakosztály tagjai 2015-ben is több denevérfelmérési és védelmi akcióban vettek részt, amelynek során szálláspületek guanómentesítését és biztonságossá tételét végezték. Sikerrel folytatódott a fokozottan védett kereknyergű patkósdenevérek áttelepítési programja is, melynek keretében 48 északmagyarországi példánnyal erősítettük meg a kipusztulás szélére került gerecei állományt az év során. Több Natura 2000 területen végeztünk denevérállomány-felmérést, különösen az erdőlakó fajok helyzetének tisztázásában léptünk sokat előre. A Tolna Megyei Természetvédelmi Alapítvánnyal karöltve folytatódott a nyugati piszedenevérek rádióadás jelölése Gemencen. Az eredmények felhívják a figyelmet arra, hogy e fokozottan védett denevérfajnak nagyon fontosak a nagyobb kiterjedésű, idősebb, őshonos erdőállományok, melyek kiterjedése ezen a nemzeti parki területen is egyre fogyatkozik. Az Ürge LIFE (<http://sakerlife3.mme.hu/>) program keretében készült szórólapokat, plakátokat, füzetet szakosztályunk tagjai lektorálták.

Az erdélyi földikutya Debrecen melletti állományának védelmében, a HNPI és a Milvus Group munkatársaival együtt előkészítettünk és elkezdtünk egy kényszerű, mentőakció-jellegű áttelepítést.

A délvidéki földikutya megőrzésének érdekében ebben az évben a kormányzati egyeztetéseket háttéranyagokkal, szakértői jelentésekkel, bejárásokkal, konzultációkkal segítették tagjaink. Sztyeplakó rágcslóink népszerűsítése érdekében az MME Családi Napján is részt vettünk.

KÉTÉLTŰ- ÉS HÜLLŐVÉDELMI SZAKOSZTÁLY

Az MME Kétéltű- és Hüllővédelmi Szakosztálya céljai között szerepel a Magyarországon honos kétéltűek és hüllők állományainak megóvása, lehetőség szerint növelése, amit védelmi és kutatási programok kidolgozásával és gyakorlati megvalósításával kívánunk elérni. Egyik legfontosabb tevékenységünk a Haragossikló-védelmi Program. A Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal és a Duna-Dráva Nemzeti Parkkal is szerződést kötöttük a faj Duna-menti és Budapest környéki állományainak kutatására. 2015-ben a felmérési munkában 18 önkéntes vett részt, míg a pesthidegkúti Vörös-kővár dombon végrehajtott élőhely-rekonstrukciós munkákban összesen 12-en kapcsolódtak be.

A Rákosmenti Mezei Őrszolgálattal és a Fővárosi Önkormányzattal közösen megkezdtük a Naplástóban található idegenhonos teknősök eltávolítását. Az év során összesen 5 nem őshonos teknősfaj 68 példányát sikerült kifognunk a tóból, amiket a Fővárosi Állat- és Növénykertbe szállítottunk.

Az Országos Kétéltű- és Hüllőtérképezés programunk 2015-ben is eredményes évet zárt: az önkéntesek összesen 7 532 új feltöltést küldtek be a honlapra, így a működés első 5 évében már 28 776 előfordulási adat (17 301 kétéltű és 11 475 hüllő) gyűlt össze a hazai herpetofaunáról. Az elmúlt évben összesen 88 új feltöltő regisztrált, akik közül 68-an megfigyelést is tölthettek fel. Eddig 562-en osztottak meg adatot az összesen regisztrált 780 felhasználó közül.

2015-ben az év kétéltűje a dunai tarajosgöte volt. A faj szélesebb körű megismertetése érdekében 15 ismeretterjesztő előadást tartottunk, készítettünk szórólapot és roll-upot, valamint rajzpályázatot hirdettünk. Utóbbit az év madarával, a búbos bankával közösen, „Búbosok és tarajosok” címmel tettük közzé. A több mint 300 beérkezett tarajosgöte rajz közül 14 pályázó kapott szakosztályi emléktárgyakból összeállított ajándéksomagot.

Herpetológiai Tábor is szerveztünk az Ócsai Madárvártánál, ahol a résztvevők egy héten át terepi kirándulások során ismerkedhettek meg a környék herpetofaunájával, a kétéltűek és hüllők megfigyelésének, tanulmányozásának módszereivel.

FAJVÉDELMI PROGRAMOK

PARLAGISAS-VÉDELMI ÉS MÉRGEZÉSELLENES PROGRAM

5 év alatt **923** kirepült fióka

A parlagi sas világszerte veszélyeztetett madárfaj, amely európai uniós állományának kétharmada hazánkban fészkel, így a hazai természetvédelem egyik „zászlóshajójának” tekinthető. 2012 és 2016 között a magyar parlagisas-védelmi program az Európai Unió Life programjának támogatásával zajlik. A faj magyarországi költőállományát 2015-ben 190–200 pár közé becsültük, amely egy több évtizedes lassú növekedés eredménye, hiszen a 80-as években a kipusztulás szélén állt a faj hazánkban. Összesen 186 territóriumban figyeltünk meg párban madarakat és 184 költőpár aktív fészket sikerült felderíteni. A 175 költésbe kezdő párból 129 (74%-uk) tudott sikeresen fiókát repíteni. Összesen 234 fióka repült ki, amelyek közül 161 példányt (69%-ukat) egyedi jelölőgyűrűvel láttunk el. A 2015-ben megfigyelt kirepülési siker (1,3 fióka/költő pár) valamelyest a sokéves átlag felett volt, így remélhetőleg a most kirepült fiókák néhány éven belül további újonnan megtelepedő költő párként növelhetik az állományt.

2015-ben 15 alkalommal került kézre balesetet szenvedett kifejlett parlagi sas Magyarországon. Egyetlen példány került kézre élve, de később fogságban az is elpusztult. Hat esetben a tetemek állapota miatt nem lehetett egyértelműen megállapítani a pusztulás okát. A leggyakoribb pusztulási ok 2015-ben is a szándékos ragadozó-mérgezés volt, ami miatt öt példány került kézre, köztük a „Remény” névre keresztelt jeladós példány. Egy esetben vonat, egy esetben pedig gépjármű általi gázolás történt, egy példány áramütés, egy pedig ólommérgezés áldozata lett. A hazai megkerülések mellett egy gyűrűs hazai eredetű madár Csehországban pusztult el áramütés miatt, valamint két hazánkban nyomkövetővel megjelölt madár is külföldön lett mérgezés áldozata (a „Vásárhelyi” nevű madár Lengyelországban, míg a „Csörgey” nevű példány Ausztriában).

A Helicon Life projekt keretében két fiatal parlagi sаст műholdas jeladóval szereltünk fel. Öt veszélyeztetett parlagisas-fészket őriztettünk 87 önkéntes segítségével. A téli hónapokban egy parlagisas-etetőhelyet üzemeltettünk a Jászságban és 33 műfészket helyeztünk ki a madarak számára. Biztosítottuk partnereinkkel a projektbe bevont 20 madárvédelmi területen több mint 160 parlagisas-territórium rendszeres ellenőrzését. Folytattuk Közép-Európa egyetlen mérgekereső kutyás egységének az üzemeltetését, amely 168 keresés során 57 bűncselekménnyel kapcsolatos bizonyíték felderítésével segítette a nyomozó szervek munkáját. Több mint 20 szakmai és ismeretterjesztő fórumon tartottunk előadást a projektről a nagyközönségnek és szakmai csoportoknak (vadászok, rendőrök, természetvédők), a parlagi sasról és a ragadozómadarakat veszélyeztető bűncselekményekről. Megkezdjük a jászberényi Sasközpont működtetését, amely során több mint 1000 látogató szakvezetését oldottuk meg az év során. 25 honlaphírünk és az ezekhez kapcsolódó 18 sajtóközleményünk hatására 87 médiumban, 312 alkalommal jelent meg a program: online hírportálokon (192), nyomtatott sajtótermékekben (99), televíziós és rádióriportokban (21). Projektpartnereinkkel közösen elkészítettünk 6 további rövidfilmet. Két online kamerarendszer segítségével nyáron egy parlagisas-fészkből, ősszel és télen pedig egy sas-etetőhelyről közvetítettünk élő adást az interneten keresztül, melyeket már közel ötszáz ezer alkalommal tekintettek meg.

További információk a projektről és a fajvédelmi programról: www.parlagisas.hu

KÉKVÉRCSE-VÉDELMI PROGRAM

5 év alatt **6054** gyűrűzött madár,
egy új dunántúli fészektelep

Az MME Kékvércse-védelmi Munkacsoportja által végzett széleskörű állományfelmérés során tapasztaltak szerint 2015-ben a megelőző évet alulmúlta a fészkelő állomány számokban. Ennek oka valószínűleg, hogy az egyenlítő körüli időjárási körülmények nehezítették a vonulást. Madaraink egy része egészen a Kanári-szigetekig sodródott nyugati irányba a hazaúton, ahol néhány napra a helyi nemzetközi repülőtér forgalmát is megakasztották. Mindezek következtében a madarak időben jelentősen elnyúló mintázattal érkeztek a fészkelő területekre, ahol a 2014-es gradációt követően a mezei pocok állománya szinte nullára esett össze, és az elnyúló hidegfrontok aztán tovább nehezítették a madarak életét. Az országos kékvércse-állományt 950-1050 párra becsültük. A projekt mintaterületein 245 madarat jelöltünk egyedi színes gyűrűvel, köztük 87 kifejlett, fészkelésben vagy átvonulóban lévő madarat is. Az összesen befogott 126 kifejlett egyedből 39 már visszafogásként került kézre, több madáron pótoltuk az időközben elhagyott, sérült gyűrűket. Kiemelten kezeltük a nyugat felé terjedő fészkelő állomány előőrsét jelentő Sárvíz-völgyi (Fejér megye) költéseket, ahol sok év szünet után született meg az első dunántúli kékvércse-telep, melynek 8 fiókáját, és 3 szülőmadarát jelöltük meg a helyi kollégákkal.

A Vásárhelyi-pusztán fészket foglaló 164 pár tagjai közül meglepően sok madár késve jelent meg, sőt ismert madaraink közül is több átnyaraló, magányos madárként volt megfigyelhető, végül nem foglalt fészket. Nagy számban talákoztunk meghiúsult, vagy kis fészekalj méretű költéssel, és feltűnően sok középidős, röpképtelen fiókát gyűjtöttünk be a fészkek alól, a földről. Végül a költésbe kezdett 122 pár közül csupán 47 volt sikeres. Az utolsó fiókákat augusztus végén gyűrűzték a REDFOOT LIFE+ program munkatársai.

A 2014-ben PTT jeladóval megjelölt madarak mellé 2015-ben hazánkban hét, Romániában pedig újabb két kék vércsére szereltünk műholdas jeladót. Mozgásuk folyamatosan követhető a www.satellitetracking.eu oldalon.

A vonulás előtti időszakban, a Kárpát-medencében 2015. szeptember 16-án számoltuk a legtöbb madarat, amikor közel 7 000 kék vércse éjszakázott 43 különböző gyülekezőhelyen.

A LIFE+ program területkezelési akciói a két partner nemzeti park területén a tervek szerint zajlottak, a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság a projekt immár hagyományos éves nyitó rendezvényeként a Szent György-napi kihajtási ünnep keretében kezdte meg a legeltetési szezont április 24-én. A Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság területén a kispárcellás gazdálkodás és népszerűsítése folytatódott.

A program szakmai, népszerűsítő rendezvényei a 2015. szeptember 19-én tizenhatodik alkalommal megrendezett Fehértó Napja és a november végén szervezett Tatai Vadlúd Sokadalom találkozóival zárultak, a fajvédelmi tevékenységek bemutatásával. A rendezvényeken kívül 17 honlaphírünk és az ezekhez kapcsolódó 5 sajtóközleményünk hatására 27 médiumban, 62 alkalommal jelent meg a program: online hírportálokon (44), nyomtatott sajtótermékekben (12), televíziós és rádióriportokban (6).

További információk a projektről és a fajvédelmi programról: www.falcoproject.eu

SZALAKÓTAVÉDELMI PROGRAM

Önkénteseink és a nemzeti parkok természetvédelmi őrői összesen több mint 2300 mesterséges fészekodút ellenőriztek a 2015-ös év folyamán. Az országos állomány 1400-1500 párra becsüljük. Biztató eredmény, hogy ebben az évben már 4 szalakótapár kezdett költésbe Fejér megyében, amely a faj dunántúli terjeszkedésének első állomása. Sajnos csak egy pár röpített fiókákat, de tapasztalatok alapján valószínűsíthető az, hogy egyre több pár fog költéssel próbálkozni a jövőben.

A költési szezon 2015-ben nem volt terhelt olyan időjárási szélsőségekkel, amely negatívan befolyásolta volna a szalakóták költését, azonban több területen is jelentős volt a nyest predációja. Ennek oka az előző évi kisemlősgradáció lehetett, mivel az akkori táplálékbőség megszűnt, a szörms ragadozók eredményesen kerestek új táplálékforrást. A mesterséges odúknak költő szalakóták fiókái természetes prédák voltak számukra.

Önkénteseink 1711 szalakótát gyűrűztek 2015-ben, közülük 125 öreg és 1586 fióka.

1079 madár kapott színes gyűrűt, amellyel a 2010-ben indított színes gyűrűzési programban jelölt szalakóták száma 5511 nőtt. A színes gyűrűzési program sok érdekes megkerülést hozott ebben az évben is, 22 madarat azonosítottak be a színes jelölőgyűrűk alapján.

A következő külföldi megkerülések gazdagították a fajra vonatkozó tudományos eredményeket: 1-1 madár került meg Görögországból, Bulgáriából és Líbiából 2015-ben.

A „Szalakótavédelem a Kárpát-medencében” című program fontos akciója a vonuláskutatás, amely során PTT jeladókkal jelöltünk öreg szalakótákat, így 2015-ben először kaphattunk információt a hazai szalakóták vonulási útvonaláról és telelő területeiről.

Jelenleg két madarunkon – „Cselén” és „Pétörön”- működik a jeladó, ők Botswana és Namíbia északi részén töltik a telet. Szeptember elején egy szokatlanul korán bekövetkező erős lehúléssel járó esőzés bekövetkezésekor ugyanazon a napon hagyták el a Kárpát-medencét és 3 nap alatt, átrepülve közel 3000 kilométert, elhagyták a Szahara övezetét és megkezdték az első hosszabb, helyben töltött pihenőjüket a Száhel-övezetben.

A pályázat fontos programja a szalakóták élőhelyhasználatának vizsgálata, amely ún. Pica-típusú UHF-logger elnevezésű jeladókkal történik. 8 szalakótára került ilyen eszköz.

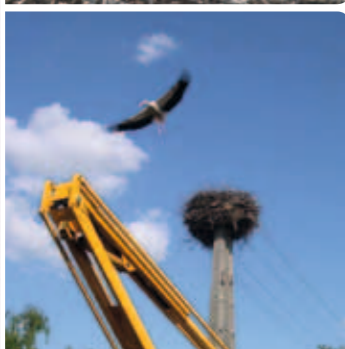
Kiemelt jelentőségű pályázati programunk a „Gazdálkodók a szalakótáért” kezdeményezés, amely olyan Natura2000 területen gazdálkodó mezőgazdasági vállalkozókat, földtulajdonosokat igyekszik bevonni az MME által koordinált projektbe, amely fásítást, mesterséges odúkat, T-fákat, illetve szakmai tanácsadást kínál a részvételért cserébe. A tavalyi év során két gazdálkodói fórumon népszerűsítettük a programot.

Elkészült a pályázati munkát bemutató első projektfilm a jeladók felszereléséről és azok céljairól, amely az MME YouTube csatornáján megtekinthető.

A pályázatban bevont Különleges Madárvédelmi Területeken elhelyeztük a projekt céljait bemutató információs táblákat, összesen 18 darabot. Az év folyamán 29 honlaphírt és 3 sajtóközleményt adtunk ki, melyek segítségével több, mint hárommillió embert sikerült elérnünk. Közel 100 Facebook bejegyzésünket több mint 140.000 alkalommal osztották meg aktív felhasználóink, akik száma elért a 250 000-t.

További információk: www.rollerproject.eu.

KERECSENSÓLYOM-VÉDELMI PROGRAM

A kerecsensólyom-védelmi tevékenységünk különböző programok keretében 2015-ben is tovább folytatódott. Legjelentősebb közülük a Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság által koordinált „A kerecsensólyom és a parlagi sas táplálékbazisának megőrzése a Kárpát-medencében” c. LIFE+ projekt.

Kora tavasszal, az elmúlt évekhez hasonlóan a kerecsensólyom védelmi programban résztvevő nemzeti parkokkal és egyéb szervezetekkel együttműködve ellenőriztük az ismert kerecsensólyom revíreket. Országosan 166 fészket foglaló párt sikerült felderíteni, amelyek közül különböző okból 36 pár költése megghiúsult. Sikeresen költött 130 pár és összesen 420 fiatal repült ki. Az átlagos költési siker 3,2 fióka volt fészkenként. A közel 40-éves monitoring tevékenységünk folyamán az idei évben először fordult elő, hogy egy fészekből 6 fióka sikeresen kirepül. Az országos állományt 212-220 párra becsüljük. 2015-ben a MAVIR anyagi támogatásával és segítségével 20 db zárt alumínium költőládát helyeztünk ki nagyfeszültségű oszlopokra.

A Life program keretében a MAVIR által kihelyezett webkamera segítségével az érdeklődők ismét figyelemmel kísérhették egy kerecsensólyom pár költését. Öt tojás volt a fészkekben, amelyekből sajnos nem keltek ki a fiókák. A tojások vizsgálata kimutatta, hogy azok terméketlenek voltak, nem volt bennük embrió.

Miután a kerecsensólymok elhagyták a fészket, ismét egy kabasólyom pár foglalta el azt. Sikeres volt a költésük, két fiatal kirepült. 2015-ben a kerecsensólyom fiókanevelési időszakában (április vége - június eleje) a zsákmányállatok meghatározása érdekében országos szinten 11 vadmegfigyelő kamerát helyeztünk ki. Az adatok feldolgozása folyamatban van. Az elmúlt évekhez hasonlóan a jelölt madarak útja nyomon követhető a www.satellitetracking.eu honlapon.

A LIFE projekt keretében az év során megtörtént az ürge- és hörcsögállományok felvétele, a genetika és stresszhormon-vizsgálatok, valamint zárttéri ürgetenyésztés és a visszatelepítések előkészítéseként.

A Kisalföldön 50 ha ugrósáv létesült Natura 2000 területek között.

További információk: www.sakerlife3.mme.hu

FEHÉRGÓLYA-VÉDELMI PROGRAM

A Gólya road show rendezvény keretében 94 településen 3500 látogató előtt több mint 900 gólyafiókat gyűrtünk meg 2015-ben. A szlovákiai madártani egyesülettel (SOS) közösen megvalósított; „Madárvédelem Kutatás és Határok Nélkül” projekt keretében több gólyát jelöltünk meg az elmúlt évek során. A GSM-GPS jeladókkal megjelölt fehér gólyák közül 2015-ben 14 szolgáltatott adatot, amelyeket a www.satellitetracking.eu oldalon publikáltunk. Egyikük, a Veca nevű tojós tavaszi vonulását a <http://eszakigolyahir.hu> oldalon egészen a hazaérkezésig közvetítettük, melyet a TV és rádió csatornák is átvettek. Az „Észak gólyahír” projekt keretében, melyet a Cserhát Természeti és Kulturális Értékeiért Alapítvánnyal közösen valósítunk meg további két madarat jelöltük.

A fiatal gólyák „Picur” és „Keszi” is eljutott Dél-Afrikába 2015 januárjára. „Picur” egyike a nagyhalászi kamerás fészekből adoptált fiókának, így különösen nagy érdeklődés követte vonulását és visszatérését Európába, ahol a nyarat Erdélyben töltötte. Sajnos a jeladós gólyáink egy része – hasonlóan a többi jelöletlen társukhoz áramütés – vezetéknek ütközés, természetes predátorok miatt elpusztult. Dejtáron, Nagyhalászbán, Rimócon, Zalaistvádon elhelyezett gólyakameráinkat 2,3 millió alkalommal látogatták meg.

2015-ben is folytatódott a fehér gólya állományfelmérés. Önkénteseink a vizsgált területeken összesen 2593 fészkenél találtak költést, a költési siker 2015-ben közepes volt, az országos fiókaátlag 2,17. Az év során több mint 50 esetben kaptunk bejelentést sérült, áramütött, vagy egyéb okból bajba jutott gólyákról. Minden esetben igyekeztünk a problémát orvosolni önkénteseink segítségével. Továbbra is nagy problémát jelentenek a fészkek környékén található veszélyes közepfeszültségű oszlopok. Elsősorban a nehezen szigetelhető transzformátor oszlopok jelentenek gondot, amelyek a frissen kirepült gólyákra jelentenek komoly veszélyt. Manapság is több száz „veszélyeztetett fészkek” van, ahol évről-évre van fiókapusztulás. Ennek megoldásában folyamatosan együttműködünk a nemzeti park igazgatóságokkal és az áramszolgáltatókkal.

További információ: <http://eszakigolyahir.hu>

RÁKOSIVIPERA-VÉDELMI PROGRAM

5 év alatt több mint
2 000 tenyésztett vipera

Az Európai Bizottság „Best of Best” díjjal tüntette ki az 5 éves LIFE+ programot, azaz ismét Európa 5 legjobb természetvédelmi projektje közé került a rákosi vipera megőrzése érdekében kifejtett tevékenységünk. A Rákosivipera-védelmi Központban 2015-ben 209 rákosi vipera született, így már 2115 kigyó jött világra a program indulása óta. Jelenleg majdnem 600 egyed él a Központ terráriumai biztosította természetközeli körülmények között. A rákosi viperák tenyésztése az előzetes tervek szerint folyik, folyamatos állatorvosi ellenőrzés biztosított, az állatok egészségesek, és kondíciójuk megfelelő. A Fővárosi Állat- és Növénykertben kialakított táplálékállat-tenyésztő bázis biztosítja a Központban tartott viperák rovar táplálék-igényét. Folytattuk a Központban nevelt viperák szabadon engedését: tavaly 5 helyszínen összesen 80 kigyót bocsátottunk szabadon. Öt egyedet jeladóval szereltünk fel, így egy éven keresztül követhetjük őket. A viperák monitorozását a Fertő-Hanság és Kiskunsági Nemzeti Park illetékességi körzetében található élőhelyeken folytattuk. A Központban továbbra is vártuk az érdeklődőket, a májusi, júniusi és szeptemberi szervezett Nyílt Napokon kívül is, így összesen mintegy 1 000 látogatót fogadtunk 2015-ben. Szeptember 5-én tartottuk a 7. Rákosi Vipera Napját összesen 6 helyszínen (Fővárosi Állat- és Növénykert, Nyíregyházi Sóstó Zoo, Szegedi Vadaspark, a győri Xantus János Állatkert, miskolci Állatkert és Kultúrparkban és a Jászberényi Állat- és Növénykertben). Rendszeresen frissítettük a program hivatalos honlapját (www.rakosivipera.hu) és Facebook-oldalát.

További információ: <http://www.rakosivipera.hu>

FONTOS MADÁRÉLŐHELYEK (IBA) ÉS NATURA 2000

A Fontos Madárélőhelyek (IBA-területek) hálózata világszerte a madárvilág számára legfontosabb területeket foglalja magában. Ezen rendszer adja a legtöbb EU-tagországban a Natura 2000 hálózat Különleges Madárvédelmi Területei kijelölésének, rendszeres értékelésének szakmai alapját. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió ökológiai hálózata, amely a jelenlegi 28 tagország legértékesebb természeti területeinek összefüggő, jogi védelem alatt álló rendszere.

A 2015-ös év során az Élőhely és Területvédelmi Csoport munkájának gerincét továbbra is a Svájci-Magyar Együttműködési Programból finanszírozott „A fenntartható természetvédelem megalapozása magyarországi Natura 2000 területeken” című pályázat menedzsentje és ránk eső szakmai feladatainak ellátása alkotta. A projekt ütemezetten halad, 2015-ben az eredmények kezdenek összeérni, emiatt ezeket szakmai konferenciával egybekötve mutattuk be, ahol a többi Svájci-Magyar Együttműködési Programból finanszírozott projekt is lehetőséget kapott az eredményeik prezentálására. Időközben további részjelentéseket adtunk le, illetve az MME és a partnerek által folyamatosan gyűjtött biotikai adatokra alapozott fenntartási tervek első változatai is elkészültek, amelyeket az érintettekkel (gazdálkodók, önkormányzatok, hatóságok, civil szervezetek) megvitattunk a helyszíneken.

Egyesületünk továbbra is megkerülhetetlen szereplő a Natura 2000 területek kezelési tervezési munkáiban. 2015 folyamán mintegy tucatnyi madárvédelmi és természetmegőrzési terület fenntartási tervezését irányítottuk az illetékes nemzeti park igazgatóságokkal, egyetemekkel és kommunikációs műhelyekkel együttműködésben.

2015 év elejétől rendkívül nagy hangsúlyt fektettünk a mezőgazdasági élőhelyekkel kapcsolatos szakmai, szakpolitikai tevékenységekre, továbbá a földhasználókkal való minél szorosabb kapcsolattartásra, együttműködésre. 2016-tól három új MTÉT-en (magas természeti értékű területen) vehetők igénybe speciális természetvédelmi célú agrárkifizetések. A három területből kettő (Tiszavölgy-sík, Jászság) részben az MME munkája nyomán jöhetett létre. Részt vettünk a 2016-tól induló új agrár-környezetgazdálkodási program tervezésében és megismertetésében. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával kötött együttműködés nyomán mintegy 2000 érintetthez juttattuk el a természetvédelmi vonatkozású agrár-kifizetésekkel kapcsolatos tájékoztató anyagainkat.

További információk: www.natura.2000.hu

5 év alatt mintegy **2000** felmérő **17 millió** adat-
rekorddal bővítette on-line elérhető adatbázisainkat

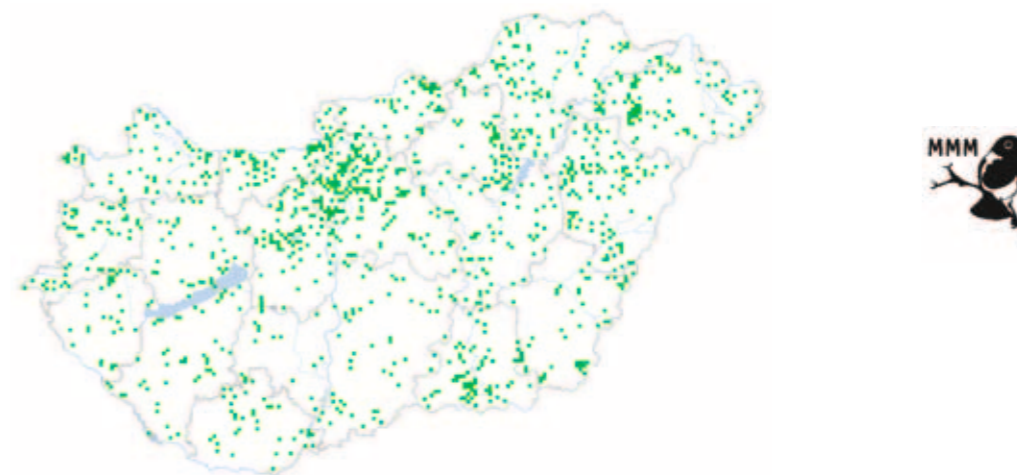

MADÁRÁLLOMÁNYOK NYOMONKÖVETÉSE

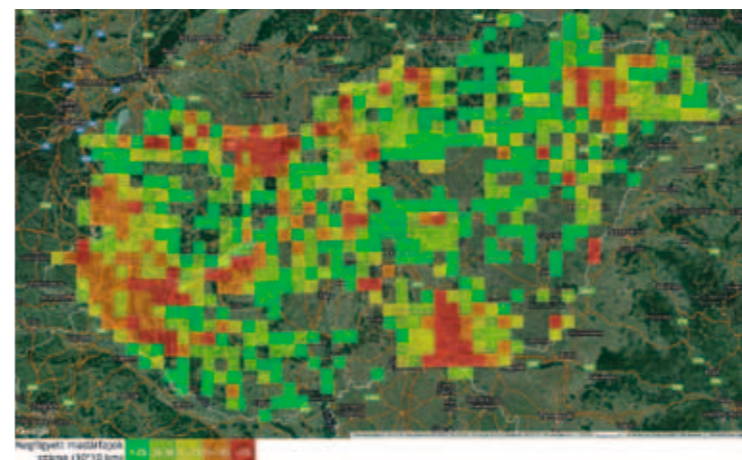
Egyesületünk működteti hazánk egyetlen, az ország egész területéről adatokat gyűjtő, elsősorban madarakra koncentráló Monitoring Központját. Napjainkban két legjelentősebb, a madarak állományait monitorozó- és térképező programja: a Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM) és a 2014-ben elindított Madáratlasz Program (MAP).

Az MMM program az Egyesület és a magyar természetvédelem számára nélkülözhetetlen adatokat szolgáltat a biológiai sokféleség (biodiverzitás) és a gyakori madárfajok állományainak alakulására vonatkozóan. A programhoz 1999 óta több mint 1200 önkéntes felmérő kapcsolódott. 2015-ben mintegy 150 felmérőtől 500 terepnapló adatait dolgoztuk fel. Az MMM adatbázis (mmm.mme.hu) jelenleg közel 15 millió rekordot tartalmaz. A következő években fontos feladatunk lesz, hogy megtartsuk és lehetőség szerint tovább erősítsük a program országos lefedettségét!

2014-ben a Központ koordinálásával az ország néhány régiójában elkezdődött a 2014–2017 közötti időszakban kiemelten fontos és hazánkban egyedülálló munka, a Madáratlasz Program (MAP), amelynek keretében a magyar madármegfigyelők feltérképezik hazánk madárfajainak fészkelő állományait. 2015-ben 250 megfigyelő vett részt a MAP felméréseiben, s a tavasztól elérhető adatfeltöltés lehetőségének köszönhetően 6 ezernél több 2,5*2,5 km UTM négyzetből, több mint 3 millió adat áll rendelkezésre az adatbázisban (map.mme.hu). Kiemelten fontos, hogy a hazai madármegfigyelők többsége részt vegyen ebben a minden korábbinál jelentősebb madártani felmérésben.

A Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM) keretében 1999-2015 között felmért mintaterületek (sötétebb zölddel jelölve a 2015-ben is felmérték)

A Madáratlasz Program (MAP) adatbázis áttekintő térképe a 2015. év felméréseiről

MADÁRGYŰRÜZÉS

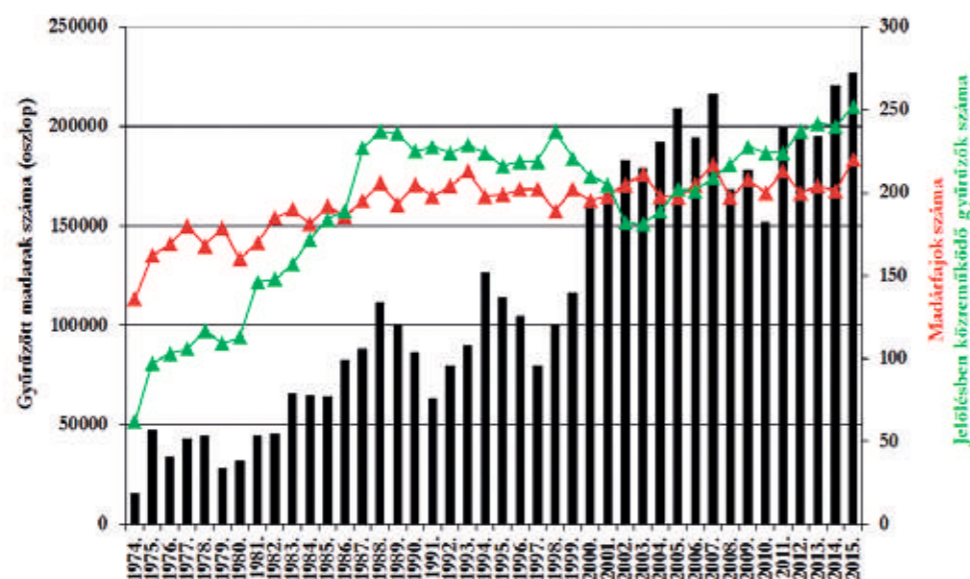
5 év alatt **252** madárfaj
1 039 577 példányára került gyűrű

Az MME Madárgyűrűzési Központ 1976 óta a hazai madárgyűrűzés szakmai irányító szervezete. Nyilvántartja a magyarországi madárgyűrűzőket, kezeli a magyar madárgyűrűzési adatbankot, amely jelenleg 5,6 millió adatot tartalmaz. Kapcsolatot tart a külföldi társközpontokkal, valamint a madárgyűrűzés szakmai ernyőszerzetével, az Európai Madárgyűrűzési Szövetséggel (EURING - European Union for Bird Ringing). A Központ biztosítja a sorszámozott ornitológiai jelölőgyűrűket a madárgyűrűzők részére.

A központ jelenleg 393 madárgyűrűzőt tart nyilván, akik közül 242 aktív státusú. A madárgyűrűzők jelentős része az MME tagja is egyben. 2014-ben Magyarországon összesen 201 madárfaj, 220 839 példányát jelölték meg, amely éves szinten meghaladja az eddigi eredményeket. Leggyakrabban füstifecsét (28 527 pld.), szencinegét (25 836 pld.), barátságát (17 717 pld.), kék cinegét (15 807 pld.), cserregő nádiposztát (15 550 pld.), vörösbegyét (10 981 pld.), valamint foltos nádiposztát (10 447 pld.). A meggyűrűzött madarak egy része fiókkorban kapta az egyedi azonosítót, összesen 97 madárfaj, 19 029 példány. A gyűrűzések több mint a fele a madárgyűrűző állomásokon történt, amelyeken a jelölések mellett 30 ezret meghaladó visszafogást is regisztráltak.

Az ornitológiai (fém) jelölőgyűrű mellett teleszkóppal vagy akár szabad szemmel is leolvasható színes, egyedi kóddal ellátott műanyag jelölőgyűrűket vagy színekombinációs jelöléseket is alkalmaznak a gyűrűzők. 2014-ben 39 madárfaj 7193 egyedére került ilyen színes jelölés.

2014-ben az MME Madárgyűrűzési Központ a gyűrűzési és a visszafogási adatok mellett összesen 2849 megkerülési levelet dolgozott fel, amelyek közel nyolcezer színesgyűrűs megfigyelési, valamint félezer kézrekerülési adatot tartalmaztak.

KOMMUNIKÁCIÓ

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület egyik fő feladata a természetvédelem ügyének minél hatékonyabb és szélesebb körű képviselete, a madarak és emberek közötti jó viszony alakítása, a természetvédelmi konfliktusok megelőzése, kezelése. Ebben a törekvésünkben a legfontosabb célcsoportunk és egyben partnerünk a lakosság, a tagságunk és önkénteseink. Közös céljainkat csakis együtt, a társadalom különböző korosztályi- és érdekcsoportjaival együttműködve érhetjük el. Ezt, az egyesület életében egyre fontosabb munkát: a külső és belső kommunikáció (honlap, Facebook, YouTube oldalak, hírek, sajtóközlemények), a tagnyilvántartás, kiadványok tervezése, Madártávlat magazin megjelentetése, rendezvények, oktatási program, év madara program, Madárbarát kert program, adó 1% felajánlás, céges és magán adományozás tekintetében, országos szinten a Központi Irodában működő társadalmi kapcsolatok osztály (TKO) koordinálja. A TKO munkatársai (2015-ben 8 főállású alkalmazott és további 4 megbízással dolgozó környezeti nevelő) a tervezési, szervezési feladatok mellett Budapest területi irodai feladatokat is ellátnak.

LAKOSSÁGI RENDEZVÉNYEK

Az egyik legfontosabb lakossági kapcsolatépítő tevékenységet a helyi, regionális és országos madarász közösségi programjaink, valamint szemléletformáló rendezvényeink jelentik:

MADARÁSZ RENDEZVÉNYEK	RÉSZTVEVŐK SZÁMA	EGYÉB RENDEZVÉNYEK 2015-BEN	RÉSZTVEVŐK SZÁMA
I. Sasnap	160	Fegyver Horgász Vadász kiállítás	55 000
Fülemülék éjszakája (országos program)	2 000	Víz Hete, Víz Napja (Tropicarium, MTM)	1 461
Gólya road show (országos program)	3 700	Ilcsi Szépítő Fűvek Konferencia	1 000
Tokaji partifecske hajózás	150	Szegedi Hídi Vásár	5 000
Gólya road show (Tímár-Nagyhalász)	110	Állatünnap Fesztivál (Föv. Állat- és Növénykert)	20 000
Balatoni hattyú road show	1 600	Szent Márton Libator (Szabadtéri Néprajzi M.)	8 000
Európai Madár-megfigyelő Napok	3 000	Összesen	132 561
Tatai Vadlúd Sokadalom	13 000		
Madarak és Fák Napja a Jókai-kertben	490		
Családi Nap a Jókai kertben	413		
Területi szervezetek helyi rendezvényei	49 000		
Összesen	73 623		

KÖRNYEZETI NEVELÉS

Az MME megalakulása óta fontosnak tartja, hogy minden korosztályt megismertessen a hazai élővilággal. Éppen ezért indította útjára sok éve a Madarász ovi és Madarász sulis programokat is, melyet lelkes önkéntesek és munkatársak tartanak az ország számos pontján. 2015-ben Budapest-szerte 440 foglalkozást tartottunk, amellyel 3500 gyermek oktatásában vettünk részt.

A Svájci-Magyar Együttműködési Program SH/4/10, „Égig érő tanterem” című pályázat keretein belül az MME partnere a Környezet- és Természetvédelmi Oktatóközpontok Országos Szövetségének. Az oktatási segédanyagok és a nyomtatott információs anyagok segítségével az MME munkatársai saját szervezésű rendezvényeiken és egyéb rendezvényeken gyakorlati természetvédelem és Natura 2000 témában információátadást, ismeretterjesztést végeztek. Előadást tartottunk Natura 2000 és gyakorlati természetvédelem témában gazdálkodóknak, valamint rész vettünk a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara falugazdászoknak szervezett képzésén. Jelen voltunk a Nemzetközi Természetfilm Fesztivál kísérő rendezvényeként megrendezett “Fenntartható természetvédelem a magyarországi Natura 2000 területeken” című, a Svájci-Magyar Együttműködési Program támogatásával megvalósuló projekt eredményértékelő rendezvényen. Kérdőívek segítségével vizsgáltuk az attitűd és az ismeretanyag gyarapodását természetvédelem témában az erdei iskola/óvoda programban résztvevő diákok és pedagógusok körében.

Ismeretterjesztő nyomtatott anyagokat postáztunk a partner intézményeknek valamint az erdei óvoda/iskola szolgáltatóknak, a nemzeti parkoknak, továbbá a partner állatkertjeinknek és az akkori Földművelésügyi Minisztérium Természetmegőrzési Főosztályának. A szoftverfejlesztés 2015. május 31-én befejeződött. Átadásra került a gyerekhonlapunk a www.csipogo.hu, majd 2015 szeptemberében a Magyarország madarai aloldal.

Szakmapolitika javaslatcsomagot dolgoztunk ki az erdei iskola/óvoda rendszer fenntarthatóságához.

Csepeli közösségfejlesztő és madarász pályázatunk kapcsán Madárbarát mintakertet telepítettünk, családi rendezvényeket, madarász sétákat szerveztünk, amelyen 15 csoport – ebből 3 iskolás osztály, összesen: 333 gyerek – vett részt. Számos „zöld” jeles napon, családi napokon, helyi csoportos kirándulásokon, táborokban végeztük szemléletformáló tevékenységünket. A táboraink és a madárgyűrűző állomások rendkívül izgalmas, sehol másutt meg nem tapasztalható élményeket kínáltak a gyerekeknek és a felnőtteknek egyaránt.

A BÚBOSBANKA ÉVE

Személyes kapcsolat évente
70 000 érdeklődővel.

Az MME 1974 óta választja meg az év madarát. A program keretében – a lakossággal és a médiával szorosan együttműködve – olyan fajra, alkalmanként madárcsoportra fókuszálunk egy éven át, mellyel kapcsolatban tartós vagy jelentős mértékű természetvédelmi probléma merült fel. 2015-ben a lakossági szavazatok alapján az év madara cím a búbosbankához került. Számos média megjelenésünk volt a téma kapcsán, elkészültek a fajt népszerűsítő szóróanyagok valamint a www.csipogo.hu gyerekhonlapon a fajt bemutató aloldal. A Budapest Voices együttes is védelmébe vette az év madarát, és odúkat helyezett ki az MME szakembereivel közösen a Merzse mocsár közelében. Az év madara és az év kétéltűje kapcsán közösen hirdettünk meg egy rajzpályázatot, mely nagy népszerűségnek örvendett, hiszen több mint 1500 alkotás érkezett rá. Ez alkalommal középiskolásoknak és felnőtteknek is lehetőséget adtunk, hogy tudásukat megmutassák. „Búbosok és tarajosok” címmel hirdettünk „hajszobrász” versenyt lelkes amatőröknek családi napunkon, ahol a gyerekek mellett a felnőttek is az év madarára és kétéltűjére hasonló frizurával jelentek meg.

MADÁRBARÁT KERT PROGRAM

A 2002-ben indult Madárbarát kert program az MME legfontosabb, társadalmi szintű, a lakosság egészségét megszólítani szándékozó gyakorlati madárvédelmi kezdeményezése. A programhoz bárki csatlakozhat, a regisztrációt követően, majd az ajánlott madárvédelmi tevékenységeket elvégezve megszerezheti a program nevével azonos elismerő táblát is. A Madárbarát kert jelenleg öt alprogramot tartalmaz (lásd az alábbi táblázatot). 2015-ben a Madárbarát Hegyvidék program keretében a 12. kerületi önkormányzat a kerületben található oktatási és nevelési intézményeknek finanszírozta a Madárbarát Hegyvidék csomagot, amely tartalmazott etetőket, odúkat, kiadványokat és madáreselést, így 19 intézmény diákjai ismerhették meg saját tapasztalatok alapján a gyakorlati madárvédelmet.

A Madárbarát kert program eredményei a számok tükrében (2002-2014)

Alprogram (meghirdetés éve)	Regisztráltak száma 2015-ben	A programban résztvevők száma összesen 2015-ig
Madárbarát kert (2002)	235	1 133
Madárbarát óvoda (2002)	71	285
Madárbarát iskola (2002)	21	100
Madárbarát panel (2008)	5	22
Madárbarát munkahely (2008)	9	38
Összesen	341	145 (3 124)

AZ MME A VILÁGHÁLÓN

Több mint **25 000** Facebook kedvelő,
1 millió feletti YouTube letöltés.

Egyesületünk madár- és természetvédelmi munkájának legfontosabb partnere a lakosság. Az emberek leggyorsabban, legszélesebb körben az interneten keresztül érhetőek el, ezért kiemelt figyelmet fordítunk a digitális kommunikációra.

A központi honlapon és az európai uniós támogatású projektek honlapjain a menüpontok mellett hosszabb terjedelmű ismeretterjesztő írásokat, rendezvénymeghívókat és beszámolókat teszünk közzé a rendszeresen frissülő hírfelületeken.

2015-ben több új, országosan is hiánypótló fejlesztést valósítottunk meg a formájában és szolgáltatásaiban is teljesen megújult MME honlapon:

- Csipogó névvel elindult a tematikus gyerek honlapunk <http://www.csipogo.hu/> ahol illusztrációkkal, fotókkal, kisebb játékokkal ismerheti meg a legkisebb korosztály a madarak világát
- megkezdte működését a Magyarország madarai honlapfelület, ahol az érdeklődők hazánk több mint 400 madárfajáról szerezhetnek pontos információkat és rendszeresen frissülő adatokat <http://www.mme.hu/magyarorszagmadarai>
- teljes egészében elérhetővé váltak az MME Madártávlat magazinjának archív számai a lap 1994-es indulásától napjainkig http://www.mme.hu/madartavlat_magazin
- digitálisan elérhetővé vált a HELIACA, az MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály és a Magyar Ragadozómadár-védelmi Tanács közös évkönyve a 2009-es évtől <http://www.mme.hu/heliaca-evkonyv>

Az MME és az európai uniós támogatású projektek Facebook oldalait – amellet, hogy ezeken mindig megosztjuk a honlapanyagokat is – a gyors hír- és információcserére és az érdeklődőkkel folytatott személyes kommunikációra használjuk.

Az egyesület központi Facebook oldalán 2015-ben a tavalyinál is több, 6 356 új rajongót gyűjtöttünk, és az év végén 24 304 minket kedvelővel büszkélkedhettünk. 354 Facebook megosztásunk 8 millió felhasználóhoz jutott el és ezeket összességében 13 milliószor jelenítették meg.

Következő kiemelkedő fontosságú kommunikációs eszközünk az MME YouTube csatorna, ahova 2015-ben 103 új, túlnyomórészt saját készítésű videó került fel, melyek száma év végére így 403 volt. Ezeket 258 401 alkalommal töltötték le, a lejátszási idő össz. időtartama pedig elérte a 270 napot 2015-ben. YouTube csatornánk teljes nézettsége az év végére 179 országból 1 079 479 letöltés volt, azaz átléptük az egymilliomodik letöltést.

Elektronikus hírlevelünket havi gyakorisággal juttattuk el több mint tízezer címre.

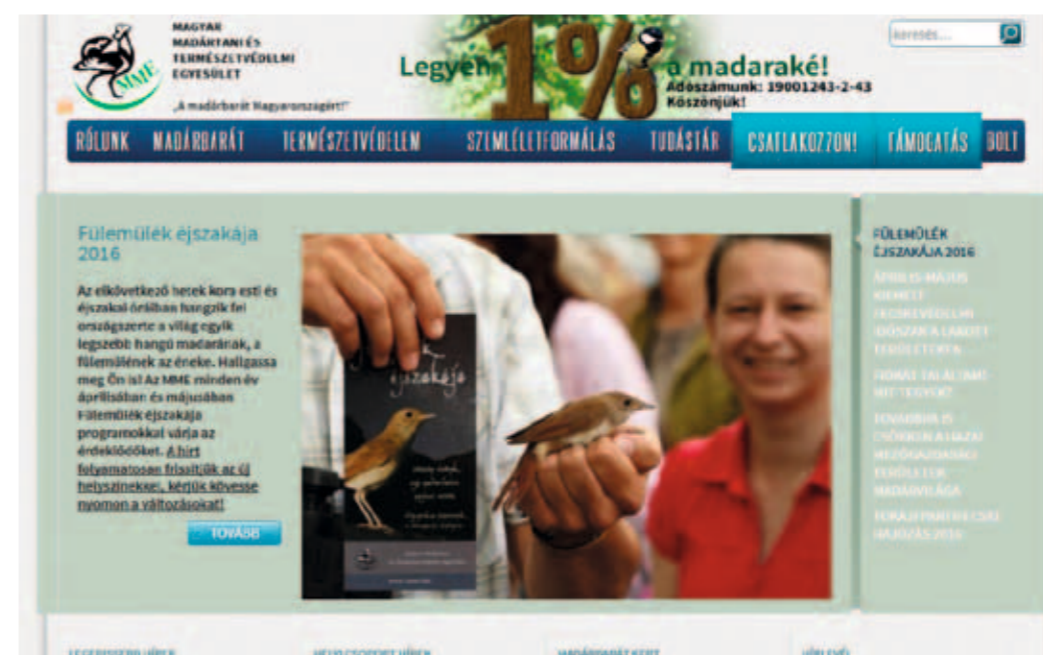
<https://www.facebook.com/pages/MME/292148076390>

<https://www.youtube.com/user/MMEBirdLifeHungary>

Observer adataink alapján 2015-ben online médiában 2037 megjelenésünk volt 247 médiumban, nyomtatott sajtóban 889 megjelenés 100 médiumban. Rádiós és TV-s megjelenéseink száma 350 megjelenés 17 médiumban. A médiatípusok közül legtöbbször az online médiában találkozhattunk a híradásokkal, szám szerint 2037 alkalommal (62%), a nyomtatott médiában 889-szer (27%), az elektronikus sajtóban pedig 350 alkalommal (11%).

Az online médiában a minap.hu (101), a nyomtatott sajtóban pedig a Dunántúli Napló közölte a legtöbb egyesületi hírt a vizsgált időszakban (46). A televíziók és a rádiók közül az InfoRádióban hangzott el a legtöbb híradás, összesen 162. Online látogatottság: 81 248 133 fő.

Print olvasottság: 56 513 873 fő.

TÁRSADALMI TÁMOGATOTTSÁG

Az MME működésének egyik alappillére a társadalmi támogatottság. A tagjaink adják a napi madárvédelemben aktívan résztvevők egyik fő bázisát, illetve a partnercégekkel és szervezetekkel együtt a működéshez szükséges pénzügyi háttér jelentős részét. Éppen ezért az MME számára kiemelten fontos, hogy a szakmai vezetők, madarászok, ornitológusok mellett egyéni, családi és szervezeti egyesületi tagok, önkéntesek, adományozók, céges támogatók is aktívan kivegyék részüket az egyesület életéből.

A természetvédelmi kérdések, szakmai javaslattetelek érdekérvényesítésénél a magasabb társadalmi támogatottság, (melynek egyik fő mérőszáma az MME taglétszáma) fontos tényező a döntéshozók számára, hiszen így igazoltan a társadalom jelentős részének véleményét áll módunkban képviselni.

A társadalmi támogatottság pénzügyi vonatkozásai a következőképp alakultak 2015-ben. Az SZJA 1% felajánlások jelentik számunkra az egyik legjelentősebb független bevételi forrást, 2015-ben növekedett a személyi jövedelemadójukat az MME-nek felajánlók száma a megelőző évekhez képest.

ÉV	FELAJÁNLOTT SZJA 1% ÖSSZEGE	1%-OT FELAJÁNLOK SZÁMA
2010	30,1 millió Ft	4802 fő
2011	31,0 millió Ft	5749 fő
2012	26,1 millió Ft	5937 fő
2013	25,2 millió Ft	6020 fő
2014	23,4 millió Ft	5793 fő
2015	25,8 millió Ft	6103 fő

Az egyre fontosabb szerepet játszó egyéni adománytámogatások gyűjtését 2015-ben is folytattuk, melynek keretében hat kampányt indítottunk, illetve ezek mellett kiküldtünk egy színes éves jelentést, valamint felhívást az adó egy százalék fontosságáról.

Az egyesületünk segítői 2015-ben több támogatási forma közül választhattak. A megszokott jelvény adomány kampány, partnerség tagsági kedvezményre, Madártávlat hirdetésen túl bevezetésre került a gondoskodó termékek adományozási módszer, és az örök Hagyás. A gondoskodó termékekhez olyan együttműködő partnerek jelentkezését vártuk/várjuk, akik minőségi termékeikkel szeretnék felhívni a figyelmet egy-egy természetvédelmi, madárvédelmi problémára, és a figyelemfelhíváson túl a termékek értékesítéséből származó adománnyal a probléma megoldásában is segídeknek.

Legnagyobb egyéni és céges adományozóink támogatását három kategóriába soroltuk a felajánlott összeg mértékétől függően. Mindezek mellett érkeztek a főbb kategóriákba nem besorolható összegek MME tagoktól és tagsággal nem rendelkezőktől is, akiknek köszönettel tartozunk támogatásukért.

TÁMOGATÁSI KATEGÓRIA	TÁMOGATÓK SZÁMA
Arany fokozatú támogató (100 000 Ft)	16
Ezüst fokozatú támogató (50 000 Ft)	37
Bronz fokozatú támogató (20 000 Ft)	409
Támogató MME-tagok	292
További főbb támogatók (5 000 Ft felett)	3096
Összesen	3850

Ezúton is köszönjük mindenkinek, aki bármi módon hozzájárult a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület munkájához!

MME TERMÉSZETBARÁTOK BOLTJA

Az MME Természetbarátok Boltja 2015-ben új kiadványokkal bővítette a kínálatát, pl. *Natura 2000 Fajok és Élőhelyek Magyarországon, Madarak Magyarországon*. Az oktatási munkát is segítő új játékok és szemléltető eszközök bevezetésével bővült az intézményeknek ajánlott termékek köre. Megújult az internetes webáruház formailag és tartalmilag is. Ezeken kívül továbbra is beszerezhetőek nálunk a természet megfigyeléséhez köthető könyvek és egyéb kiadványok, eszközök, távcsövek, ajándéktárgyak. Bevezetésre került a bankkártyás fizetés lehetősége az üzletben személyes vásárlás esetén is. A Jókai-kertben lévő boltban kedden, szerdán és csütörtökön vásárolhatnak az érdeklődők, az internetes webáruház (bolt.mme.hu) pedig folyamatosan elérhető a vásárlók számára. Aki személyesen szeretne vásárolni, az a Központi Irodában lévő boltban kedden, szerdán és csütörtökön 10.00-17.00 óra között megteheti ezt, az internetes webáruház (bolt.mme.hu) pedig folyamatosan elérhető az érdeklődők számára.

A 2015-ÖS PÉNZÜGYI ÉV

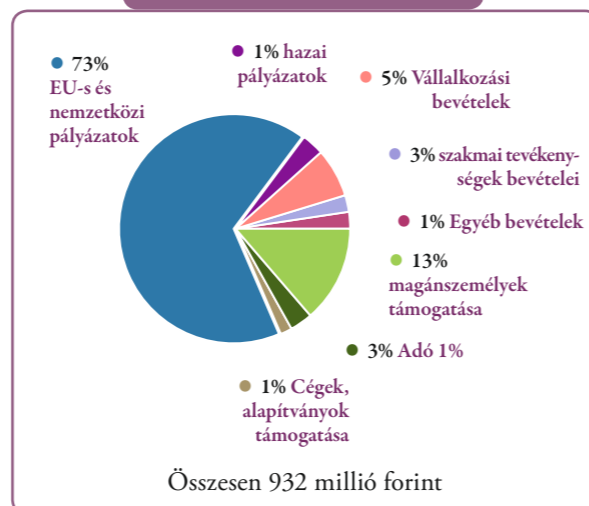
Szervezetünk a 2015-ös évben a korábbi években elnyert EU-s pályázatoknak köszönhetően ismét sikeres évet zárt. A lezárt évben a támogatóinktól érkező felajánlott adományaik, az adó 1%-a és egyéb támogatásaik összege meghaladta a 156 millió forintot. Ez a kiemelkedő bevételi forrás biztosította tevékenységünk zökkenőmentes működését. Köszönet illeti ezért minden támogatót.

A pályázati bevételeink túlnyomó részt az Európai Unió LIFE Nature keretéből érkező projektekből, valamint EU-s forrásból származó hazai pályázatokon keresztül elnyert projektekből épül fel. A pályázati bevételeink nagysága a 2015-ben elérte a 372 millió forintot, az előző évből áthozott bevétellel együtt a 664 millió forintot. A 2015. évi összes bevételünk elérte a 1,292 milliárd forintot, de a pályázatok esetében, részben számviteli okok, részben a pályázatok mechanizmusa miatt a bevételből 308 millió Ft csak a 2016. évben kerülhet jóváírásra.

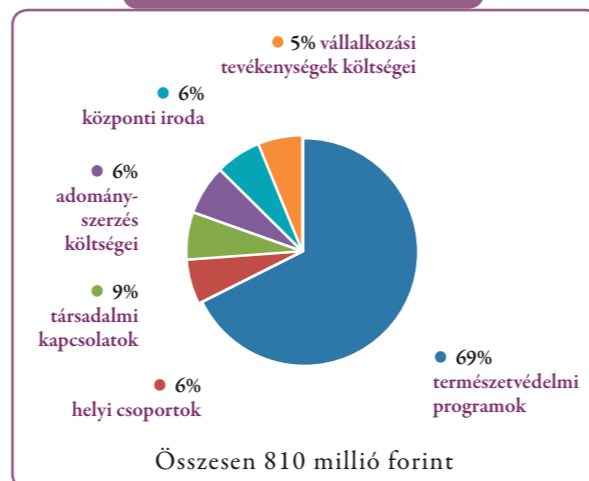
A kiadásaink 69%-át közvetlenül természetvédelmi programjainkra fordítottuk, 9%-át a társadalmi kapcsolatok területén ismeretterjesztési, adományszervezési, oktatási és kommunikációs feladatink finanszírozására használtunk fel. Helyi csoportjaink munkájának és az MME Központi Irodájának költségei 6-6%-ot tettek ki a 2015. évről vonatkozóan.

Célunk továbbra is az, hogy a következő években a támogatások arányát tovább növeljük bevételeinkben, és emellett stabilizálni tudjuk a pályázati forrásokat, úgy hogy a továbbiakban ezek előfinanszírozási és társfinanszírozási kényszere ne okozzon likviditási problémákat szervezetünknek. A stabil pénzügyi háttér teszi lehetővé, hogy természetvédelmi céljaink érdekében egyre többet és hatékonyabban tudjunk tenni.

BEVÉTELEK

KIADÁSOK

TÁMOGATÓINK

Sajnos hely hiányában nincs lehetőségünk minden adományozónkat név szerint említeni, alább az évi, összesen 20 000 Ft feletti támogatást nyújtó személyek illetve intézmények nevei kerülnek felsorolásra.

ARANY FOKOZATÚ MAGÁN TÁMOGATÓINK

Deák András (Zalaegerszeg), Rákosi Árpád (Ajka), Herczeg Zoltán (Szeged), Szomor Dezső (Dömsöd), Lehmann László (Budapest)

ARANY FOKOZATÚ CÉGES TÁMOGATÓINK

MOL Magyar Olaj- és Gázipari NYrt. (Budapest), Szent Erzsébet Otthon (Pilisvörösvár), Vámor Kft. (Budapest), Zárdai Ügyvédi Iroda (Budapest), Ilcsi Széptő Füvek Biokozmetikai Kft. (Budapest), HungaroControl Magyar Légiforgalmi Szolgálat Zrt. (Budapest), Jázmin Konzult Tanácsadó Kft. (Zalaszentiván), Tardis Bt. (Budapest), Infinity Database Solutions Kft. (Káva), Ferenczi Épületgépészeti Kft. , Webshop Logisztika Kft. (Budapest)

EZÜST FOKOZATÚ MAGÁN TÁMOGATÓINK

Gráf Antalné (Ócsa), Zelenyánszki Anna (Budapest), Vámosi Péter (Gödöllő), Sipos Ferdinánd (Kiskunmajsa), Óvári Judit (Szeged), Papp Zoltán (Helvécia), Pozsonyi Erzsébet (Veresegyház), Fehérné Mokok Katalin (Szilasliget), Nagy Csabáné (Nagyberény), Kiss Endréné (Mogyoród), Komoróczy László (Budapest), Turtsányi Johanna (Piliscsaba), Fésűs Antalné (Budakeszi), Molnár Sándor (Budapest), Juhász Gergő (Budapest), Gál László (Budapest), Szatmáry László (Budapest), Nagy Enikő (Gödöllő), Bland Mária (Bakonygyepes), Varró Béla (Budapest), Bessenyei György Jánosné (Verőce), Milon László (Kunpeszér), Szurovszki György (Kunpeszér), Herold István (Komárom), Szerémy Zsoltné (Tata), Béki Ernőné (Szeged), Antal Sándorné (Törökszentmiklós), Bíró Zoltán (Fót), Kovács Zoltán (Szeged), Hajdu Ferencné (Budapest), Kujbusné Molnár Erzsébet (Nyíregyháza), Schendel Margit (Bad Vöslau)

EZÜST FOKOZATÚ CÉGES TÁMOGATÓINK

NIOK Alapítvány (Budapest), Disznókó Szőlőbirtok és Pincészet Zrt. (Mezőzombor), Balatonlelle Város Önkormányzata (Balatonlelle), Trinity Communications Kft. (Budapest)

BRONZ FOKOZATÚ MAGÁN TÁMOGATÓINK

Kárász Cecilia (Csesznek), Szurmó András (Kiskunfélegyháza), László Kristóf Balázs (Budapest), Koós Viktor (Tinnye), Halmschlager Andrea (Pilisvörösvár), Sziráki-Szabó Edina Ágnes (Budapest), Szőke Antal (Budapest), Szunyogh Cintia (Budapest), Takó Miléna (Rácalmás), Toldi Bernadett (Székesfehérvár), Töröcsik László (Budapest), Simon József (Sand), Rádi Péter (Écs), Milanovich János (Győr), Nagy Ildikó (Budapest), Nardai Bálint (Sorokpolány), Németh Klára Mária (Szilasliget), Kovács Gábor (Hortobágy), Mäder Tamás (Budapest), Faklen Pál (Budapest), Czuppon Balázs (Szentendre), Andre Saanen (Jászszentandrás), Ballai Éva (Budapest), Balogh Erzsébet (Budapest), Erdősné Lisztes Andrea (Berettyóújfalu), Gombos Katalin (Szombathely), Molnár Antalné (Délegyháza), Ronczai Sándorné (Zebegény), Suri Ferenc (Nagykátá), Valkó Magdolna (Szekszárd), Viktor György (Orosháza), Csomor Attila (Halásztelek), Orosz János (Újhartyán), Ráthonyi László (Debrecen), Tordai György (Tác), Hantosi Ferenc (Budapest), Varjú Józsefné (Göd), Szántó Lajos (Csobánka), Rozanits Tibor (Érd), Pertich Ákos (Békéscsaba), Müllé Erika (Zamárdi), Nagy Tamás (Siófok), Legény Zsolt (Tornyospálca), Kurgyis József (Gomba), Horváth Zoltán (Tárkány), Hunyady József (Marcali), Jeney Gyula (Budapest), Gedeon András (Budapest), Fekete Gábor (Budapest), Fenyvesi Gáborné (Budapest), Földes Imre (Budakalász), Gajdos Sándor (Tatabánya), Dzsaja Antalné (Budapest), Facskó Mátyás (Dávod), Csótó András (Földes), Demeter András (Törökbálint), Urbán Anna (Szigetszentmiklós), Varga Lászlóné (Érd), Várkonyi Vera (Budapest), Veres Pálné (Vecsés), Vertse Gergely (Gödöllő), Vetier Márta (Budapest), Virágh Zsuzsanna (Pécel), Votin Veronika (Budapest), Szelle Ernő (Veszprém), Szentmiklóssy Lászlóné (Kazincbarcika), Szokolay Ágnes (Budapest), Takács Levente (Budapest), Tilly Károlyné (Budapest), Tóth Gábor (Budapest), Schmidt András

(Ménfőcsanak), Schmidt Egon (Budapest), Schnitzer Zoltán (Mosonmagyaróvár), Soós Barnabás (Budapest), Surjáné Dr. Tóth Margit (Budapest), Süvegjártó Katalin (Budapest), Szabó Péter (Pusztaszabolcs), Szágyi Lászlóné (Leányfalu), Oszvald Richárd Róbert (Budapest), Petre István (Pécs), Pintér Gábor (Göd), Radoszav Miklós (Budapest), Révész István (Szeged), Riedl Márta (Sopron), Rónay Zoltán (Budapest), Medzibrodsky Endre (Szeged), Molnár Andrásné (Budapest), Mozsár József (Alsónémedi), Nagyné dr. Molnár Zsuzsa (Fertőszentmiklós), Nok János Péter (Dombóvár), Nyíri László (Köröstarcsa), Ocsenás Pál (Budapest), Olasz Ernő (Dunakiliti), Kötelesné Nagy Leonóra (Kápolnásnyék), Kovács Csaba (Elek), Kun Lászlóné (Budapest), Lehőcz Szilvia (Nagydorog), Lődi Ernő (Velence), Lorencsics Lajos (Óhid), Ludányi Imréné (Budapest), Majer Lajosné (Budaörs), Margitics Máté (Budapest), Kajári József (Székesfehérvár), Karlne Menráth Réka (Pilisvörösvár), Katona Tibor (Szeged), Kelemen Zsolt (Budapest), Keményiczki Róbert (Villány), Kern Rolland (Vác), Király Marcell (Budapest), Kis Ernő (Szekszárd), Kiss Mária (Kismarja), Kiss Zoltánné (Isaszeg), Kiss Zoltánné (Nyírlugos), Körmöczy Zsuzsanna (Budapest), Korponay Oszkárné (Tatabánya), Gulyás Zita (Gencsapáti), Gyarmati Attila (Budapest), Hajnal Erzsébet (Budapest), Halasi László (Kecskemét), Hörömpöly Gábor (Pápa), Horváth Gyuláné (Budakalász), Epres Attila (Budapest), Fábíán Istvánné (Nyírbátor), Fodor Tibor (Budaörs), Gesztesi Tamás (Veszprém), Angeli Sándor (Császártöltés), Bakonyi Gábor (Budapest), Bárdos Péter (Budapest), Beke József (Kecel), Bíró Balázs (Leányfalu), Bíró Boldizsár (Budapest), Boncz Éva (Körmend), Dallos László (Simontornya), Debreceni Károly (Lovasberény), Denhoffer Balázs (Pécs), Boromisza Zsombor (Budapest), Fazekas Józsefné (Budapest), Kiss Krisztián (Budaörs), Majsányi László (Szécsény), Németh Tiborné (Budapest), Bérces Judit (Gárdony), Giricz Katalin (Endrőd), Berkes Istvánné (Dávod), Bogárdi István (Törökbálint), Bukovics Györgyi (Budapest), Gyurkó Iván (Szuha-Mátraalmás), Herpay Orsolya (Budapest), Prosits Attila László (Budapest), Simonné Szabó Ildikó (Panyola), Hopp Zsolt (Budapest), Ghislaine Karsai (Budapest), Katus Ferenc (Budapest), Zelkóné Rozsnyai Erzsébet (Remeteszőlős), Ferenczi Norbert (Budaörs), Nagy Csaba (Hajdúnánás), Lajos Zoltán (Eger), Nagy Péter (Budapest), Szentesi Andrásné (Budapest), Zilahi Judit (Szentendre), Kútvölgyi József (Budapest), Nagy Gézáné (Budapest), Hajba Antal (Sárvár), Sági Attila (Budapest), Révész István (Orosháza), Kertesi Zsuzsanna (Budapest), Werli-Gyenge Szilvia (Kistarcsa), Lippai Istvánné (Edelény), Kiss Ákos (Kisapostag), Győri Mária Erzsébet (Budapest), Reiner Judit (Tarján), Szakács Attila (Budapest), Németh Csaba (Újszentiván), Milkovich Réka (Budapest), Botos Péterné (Poroszló), Venczel Erzsébet (Veszprém), Szikes Edit (Gyula), Gaul Géza (Budapest), Markovics Gabriella (Dunaújváros), Prosits Dénes (Budapest), Bajomi-Lázár Simon (Budapest), Gulyás Péter (Békéscsaba), Szukics Imre (Budapest), Bajkai Csaba (Kisbér), Szijj László (Budapest), Szvétecz Róbert (Érd), Berta Gábor (Budapest), Máté Klára (Dunaújváros), Pongráczné Németh Zsuzsanna (Sopron), Döbrössy Tünde (Enying), Szakmári Ádám (Tát), Tóth Tamásné (Piliscsaba), Witetschka Katharina (Wiener Neustadt), Ipacs Veronika (Etyek), Simonné Barna Erzsébet (Vásárosdombó), Magyar István (Fót), Papp Judit (Budapest), Schlögl Ferenc (Kőszeg), Rosner Zoltánné (Budaörs), Szenthe Antónia (Budapest), Belláné Császár Edit (Mosonszentjános), Rósáné Gyuricza Erika (Budapest), Szepes Árpád (Budapest), Jász Jolán (Budapest), Kocsis Andrásné (Lajosmizse), Császár Beatrix (Balatonföldvár), Peszt Miklós (Mohács), Kiss Gyuláné (Zamárdi), Németh Györgyi (Budapest), Z. Szabó Lászlóné (Budapest), Molnár Sándor (), Görbe Balázs (Kunszentmiklós), Görbe Tihamér (Kunszentmiklós), Boczek Zoltán (Kunpeszér), Homoki-Nagy Zsolt (Kunpeszér), Homoki-Nagy Zsuzsanna (Kunpeszér), Sárossy Ferenc (Bekecs), Ványi Lászlóné (Erdőkertes), Bakoss Borbála (Budapest), Békési Róbert (Érd), Kobulej Iván (Várpalota), Puchert János (Komló), Sólyomné Pajtló Olga (Oroszlány), Balsay Ilona (Budapest), Lapis András (Szatymaz), Szetteli György (Gyomaendrőd), Mántó Ernő (Veszprém), Juhász István (Budapest), Salzingerné Ulicsnik Andrea (Pilisvörösvár), Orbán József (Budapest), Filiszár Tibor (Kiliti, Siófok), Péter Sándor (Vaskút), Demcsák Katalin (Budapest), Berente Judit (Székesfehérvár), Veres Olga (Budapest), Józsa Lászlóné (Kiskunlacháza), Körmöndi István (Mogyoród), Halász Géza (Budapest), Murányi Szilvia Gizella (Budapest), Dallos Éva (Budapest), Beöthe Ferenc (Budapest), Gerse Lászlóné (Érd), Vadányi Katalin (Székesfehérvár), Batári Kálmánné (Nyíregyháza), Kovács György (Szolnok), Rác László (Alsógöd), Guba Áron (Veszprém), Tholt Mária (Alsónémedi), Hendrey Edit (Mezőtúr), Boldizsár Gáborné (Pomáz), Sauter Jenő (Budapest), Schein Judit (Budapest), Kovács Zoltánné (Budapest), Puskás László (Gönc), Döme Gábor (Kiskunhalas), Deák Dénesné (Kalocsa), Bálint Árpád (Mozsgó), Tasnádi Gézáné (Gödöllő), Kiss János (Budapest), Csikós Gréta (Tiszabercel), Lajos Zoltán (Veresegyház), Végh Zsuzsa (Szeged), Pap Ferenc

(Dunaharaszti), Kircsi Erika (Szentendre), Perjés Kornél (Törökbálint), Nink Gabriella (Szentendre), Németh Gáborné (Esztergom), Hangay Szabolcs (Pécs), Fedeles István (Sülysáp), Kiss Jenő (Budakalász), Gorácz Árpádné (Budapest), Hergerné R. Györgyi (Mohács), Jávora Péter (Páty), Mészáros János (Kiskunlacháza), Síkabonyi Angyal Tamásné (Pécel), Gál Józsefné (Dunakeszi), Szabados Attila (Debrecen), Fekete Blanka (Érd), Várkonyi Péter (Kerepes), Képesiné Rabi Ildikó (Budapest), Szűcs Jenőné (Makó), Bóna Katalin (Budapest), Jenei Margit (Budaörs), Budavári Sándorné (Budapest), Damjanovich Sándor (Józsa), Csirke András (Jászberény), Tanayné Judit (Budapest), Novák Tiborné (Mátészalka), Elek Lászlóné (Nyékládháza), Visnyovszki Lászlóné (Budapest), Hegedűsné Szakács Ilona (Tamási), Moys Krisztina (Budapest), Kiss Anna (Dunabogdány), Szilvási György (Tompá), Kovács Béla (Budapest), Hajgató Józsefné (Budapest), Géczy Sándorné (Pécs), Hortobágyi Ágnes (Sopron), Oroszky György és Györgyné (Budapest), Székely Zsombor (Kecskemét), Pere Mátyás (Szekszárd), Domonkos Miklós (Budapest), Herr János (Budapest), Svoboda Borbála (Budapest), Harsányi Zsuzsanna (Szigetszentmárton), Csatlós Pálné (Hódmezővásárhely), Tege Antal (Kecskemét), Kövesi Ottó Tivadar (Újkér), Eszesné Őri Irma (Vasegerszeg), Czigány Ferencné (Budapest), Harangi Erzsébet Julianna (Budapest), Nagy Judit (Budapest), Komlósi Judit Klára (Budapest), Bakonyi Tamás (Telki), Juhász Lajosné (Budapest), Kotter Endre (Budapest), Skoda Ferenc (Salgótarján), Pócs Béla (Budapest), Tóth Zsófia (Budapest), Kissné Szabó Zsuzsanna Ibolya (Miskolc), Oravec Zoltánné (Gödöllő), Száraz Nagy Zoltánné (Budapest), Szarvas Tibor (Budapest), Berenyi Dénesné (Budapest), Kalmár Gyula (Győr), Deményi Erzsébet (Pécs), Péczely Béla (Budapest), Plathy Elemér (Miskolc), Kozári Miklósné (Budapest), Gyarmati József (Budapest), Bánó Attila (Budapest), Fekete Lászlóné (Budapest), Csenedes Judit (Szigetscép), Ács Katalin (Nagymágocs), Seres László (Budapest), Martinecz Mária (Battonya), Szöllősi Antalné (Budapest), Szabóné dr. Dénes Éva (Budapest), Hóbl Béla (Budapest), Konkoly Gyuláné (Budapest), Szirtes Lászlóné (Budapest), Vaszil Erzsébet (Szerencs), Molnár Ágnes (Sárospatak), Takács Józsefné (Szombathely), Budavári István (Budapest), Nagy Éva (Budapest), Takács István (Gödöllő), Füvesi Józsefné (Budapest), Horváth Gábor (Miskolc), Pusztai Gyula (Siófok), Kokics Ferenc (Etyek), Kőházi Katalin (Miskolc), Telki Márta (Budakalász), Kadev Arnold (Kiskunmajsza), Csele Judit Mária (Makó), Gáthy Klára (Eger), Kutasné Polgár Edina (Budapest), Manninger Istvánné (Martonvásár), Petrőczy Katalin Éva (Budapest), Preisendorf Jozefa (Budapest), Pálffy Mária (Szany), Szilágyi Gizella (Farkasgyepű), Gurka Szilárd (Budapest), Bartal András (Sokolce), Somogyi Péter (Oxford Headington), Korponay Oszkár (Tatabánya), Hock Pálné (Budapest), Márkosi Erzsébet (Szigetszentmiklós), Kőrösiné Dr. Liszi Ágnes (Törökszentmiklós), Farczádi Enikő (Budapest), Hajdú István (Gyál), Volkov Konstantin (Budapest), Áprily Ferencné (Budapest), Kiss Andor (Dunaújváros), Szilágyi László (Gyál), Bognár Zsolt (Kiliti), Gyenes Gézáné (Budapest), Lechner Judit (Budapest), Fischer György (Budapest), Lánocs Krisztina Mária (Budapest), Varga Zsolt (Budapest), Tokody Miklós (Budapest), Friedrich Károlyné (Sopron), Szendreiné Borszéki Mária Erzsébet (Székesfehérvár), Hankóczy Attila (Tiszafüred (Tiszaörvény)), Hermann András (Fegyvernek), Sallai Gábor József (Hódmezővásárhely), Mitopulos Zoltánné (Budapest), Szabados Endre (Sárvár), Sütő Ljudmila (Dunaújváros), Kun Zoltán (Göd), Sütő Viktor (Dunaújváros), Mojnzer Lajos (Budapest), Fenyvesi Zsuzsanna (Orosháza), Lovasi Beatrix (Balatonfüred), Hegedűs Endre (Kisújszállás), Hirsch István Henrik (Rábapaty)

BRONZ FOKOZATÚ CÉGES TÁMOGATÓINK

Fitoland Kft. (Budapest), Jonathermál Zrt. (Kiskunmajsza), Benka Gy. Evangélikus Ált. Iskola (Szarvas), Pitypang Óvoda (Mór), BÁCSVÍZ Víz-és Csatornaszolgáltató Zrt. (Kecskemét), "A Vasút a gyermekekért" Alapítvány (Dunakeszi), Csicsergő Óvoda (Budaörs), Protein Termékmanagement Iroda Bt. (Budapest), Római Katolikus Plébánia (Kisbér), BOLD AGRO Kft. (Derecske), EURO-CLASS Vámiroda Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (Martonvásár), Duka Község Önkormányzata (Duka)

TÁMOGATÓ TAGJAINK

Pap László Zoltán (Budapest), Tari Istvánné (Sződliget), Bánás Eszter (Remeteszlős), Hegedűs Imre (Dombóvár), Varga Gábor (Fadd), Tari Csongor (Maglód), Pulay Zoltán (Tata), Reke Katalin (Gödöllő), Pézsené Mezős Lujza (Pomáz), Pintér Tamás (Bóly), László Kristóf Balázs (Budapest), Laurinyecz Barbara (Szeged), Halmschlager Andrea (Pilisvörösvár), Gázsó György (Budapest), Trautmann Tamás (Budapest), Uhrin Csaba (Békéscsaba), Zentai Mária Magdolna (Budapest), Szőke Antal (Budapest), Takó Miléna (Rácalmás), Toldi Bernadett (Székesfehérvár), Töröcsik László (Budapest), Schönfeld Tibor (Budapest), Szakács Eszter (Sokorópátka), Póth Virág Anna (Keszeg), Répás Balázs (Nagykanizsa), Romhányi Béla László (Kecskemét), Matisz Csaba (Eger), Milanovich János (Győr), Nagy Ildikó (Budapest), Nardai Bálint (Sorokpolány), Németh Klára Mária (Szilasliget), Kovács Orsolya (Szombathely), Kuzmann Eszter (Budapest), Máder Tamás (Budapest), Kormos Szilvia (Fót), Benkő Emese (Budapest), Erős Zsuzsanna (Budapest), Csaplár József (Jánoshalma), Kiseákné Horváth Zsófia (Budapest), Koch István (Baja), Kovács Andrásné (Budapest), Lévai Réka (Kőszárhegy), Rednágelné Simon Diána (Sukoró), Szakács Petér (Szeged), Baji Gál Árpád (Gödöllő), Benczik Vera (Budapest), Ferenczi János (Dunaföldvár), Kancler Bálint (Héreg), Kocsner Gábor (Paks), Lukács Gábor (Páty), Mikó Szilvia Anna (Budapest), Molnár Antalné (Délegyháza), Nagy Irma Éva (Hajdúszoboszló), Roboz Katalin (Komárom-Koppánymonostor), Ronczai Sándorné (Zebegény), Szentpéteri Szilvia (Budapest), Vargáné Bakodi Emese Zsanett (Szeged), Engel Éva (Miskolc), Csomor Attila (Halásztelek), Rozendaal-Pandur Zsanett (Hosszúhetény), Orosz János (Újhartyán), Tordai György (Tác), Füzék Vilmos (Budapest), Varjú Józsefné (Göd), Tömöri Tamás (Gyöngyöshalász), Pertich Ákos (Békéscsaba), Nagy Tamás (Siófok), Havasi Zsolt (Piliscsaba), Fenyvesi Gáborné (Budapest), Flandera Tünde (Budapest), Borbély Péter (Szentendre), Gázmár László (Budapest), Troják Miklós (Gödöllő), Urbán Anna (Szigetszentmiklós), Vámosi Péter (Gödöllő), Varga Eszter (Kecel), Varga Lászlóné (Érd), Várkonyi Vera (Budapest), Wagner Viktória (Budapest), Werner Ákos (Vác), Wirker Károly (Budapest), Szegedy István (Budapest), Szénási Ágnes (Pilisborosjenő), Szép Gabriella (Budapest), Szilassy Balázs (Budapest), Szutor Attila (Zalasabar), Takács Levente (Budapest), Tandori Júlia (Szeged), Tömöry Ákos (Budapest), Torma Edit (Dunakeszi), Tóth Gábor (Budapest), Tóth Lajosné (Harta), Savanyó Tibor (Siófok), Schmidt András (Ménfőcsanak), Schnitzer Zoltán (Mosonmagyaróvár), Sebők Irén (Budapest), Somogyi Eleménné (Diósd), Süvegjártó Katalin (Budapest), Szabó Csaba (Budapest), Szabó Péter (Pusztaszabolcs), Szágyi Lászlóné (Leányfalu), Szakmári János (Tát), Szaniszlai János Mihály (Érd), Óvári Judit (Szeged), Puskás László (Göd), Réthi István (Szeged), Révész István (Szeged), Rónai Kornél (Dunakeszi), Roósz Gábor (Budapest), Mészáros László (Szentendre), Molnár Andrásné (Budapest), Molnár József (Solymár), Móricz Anikó (Vereb), Mórocz Attila (Baja), Nádas Béla (Budapest), Nagy Imre (Bükkzsérc), Nagyné dr.Molnár Zsuzsa (Fertőszentmiklós), Neukum Ágnes (Budapest), Nok János Péter (Dombóvár), Ocsenás Pál (Budapest), Kötelesné Nagy Leonóra (Kápolnásnyék), Kuruczné Kovács Magdolna (Érd), Lehóczky Gyula (Budapest), Lengyel Mária (Sülysáp), Lenkey Péter (Piliscsaba), Lenyiczki Géza (Budaörs), Lorencsics Lajos (Óhid), Magosi Zoltán (Mezőhegyes), Margitics Máté (Budapest), Jermendyné Dr.Zsoldos Enikő (Budapest), Kalmár Gyula (Baja), Karaffa Levente (Debrecen), Karlné Menráth Réka (Pilisvörösvár), Kelemen Zsolt (Budapest), Keményiczki Róbert (Villány), Kern Rolland (Vác), Király Kálmán (Bábolna), Kirizs György (Szöny), Kiss Zoltánné (Nyírlugos), Kocsner Tibor (Veresegyház), Korponay Oszkárné (Tatabánya), Gottschall Péter (Harta), Grössing Gusztáv (Budapest), Gulyás Zita (Gencsapáti), Guothné Fodermayer Edit (Tata), Gyarmati Attila (Budapest), Győri Margit Rozália (Budapest), Hajnal Erzsébet (Budapest), Halom György (Tata), Herr Jánosné (Dunabogdány), Hollósi Tibor (Székesfehérvár), Hörömpöly Gábor (Pápa), Hruska Csaba (Budapest), Hunyadi László (Budapest), Epres Attila (Budapest), Dr. Faragó Sándor (Sopron), Fazekas Anna (Budapest), Fejérdy László (Budapest), Ferencz Sándor (Tenk), Ferenczi Tibor (Budapest), Firmánszky Gábor (Abaujszántó), Földesi Ágnes (Budapest), Gaal Gyula (Budapest), Gál Melinda (Budapest), Agócs Ágnes (Budapest), Bakacsi Gábor (Szeged), Balázsovits János (Domony), Balog Csaba (Kecskemét), Bárdos Péter (Budapest), Bata Tibor (Szolnok), Beke Boglárka (Nádudvar), Benedek Orsolya (Budapest), Bodó Bálint (Gölle), Bodor Beáta (Kétértköz), Boncz Éva (Körmend), Borgulya Edit (Pécs),

Czigány Zoltán (Pécs), Deák Ferenc (Perkáta), Debreceni Károly (Lovasberény), Dévényi Norbert (Esztergom), Bárdos Deák Péter (Budapest), Boromisza Zsombor (Budapest), Molnár György (Mórahalom), Kiss Krisztián (Budaörs), Kissné Olaj Anna (Tét), Bérces Judit (Gárdony), Baksa Csaba (Budapest), Bősze József (Győr), Bukovics Györgyi (Budapest), Flesch Márton (Székesfehérvár), Haála Gyula (Biatorbágy), Kiss Kálmán (Debrecen-Józsa), Kovács Gáborné (Budapest), Papp Ádám (Kisvárd), Szabó Attila (Tótvázsony), Tamás Péter (Budapest), Vogel Éva (Budapest), gr. Bethlen Istvánné (Budapest), Zörényiné Süle Ágnes (Szekszárd), Mátyus István (Budapest), Katus Ferenc (Budapest), Ferenczi Norbert (Budaörs), Gräffné Szegedi Marianna (Dunabogdány), Turtsányi Johanna (Piliscsaba), Gyarmati Imréné (Mezőtúr), Oszolyné Jakab Éva (Budapest), Fésűs Antalné (Budakeszi), Neszmélyi Erzsébet (Budapest), Kertesi Zsuzsanna (Budapest), Molnár Sándor (Budapest), Simon Sándorné (Fót), Kiss Ákos (Kisapostag), Bányai Dezső (Bonyhád), Győri Mária Erzsébet (Budapest), Reiner Judit (Tarján), Szakács Attila (Budapest), Németh Csaba (Újszentiván), Tóth Péter (Budapest), Pónyai Pisurnyi Réka (Szeged), Dorogi Éva (Érd), Varga János (Bakonypölske), Byrd Doyne (Tényő), Szikora András (Kiskunfélegyháza), Milkovich Réka (Budapest), Mányi Dániel (Budapest), Szikes Edit (Gyula), Gaul Géza (Budapest), Csóvári Ferenc Ferdinánd (Budapest), Balogh István (Nábrád), Kerényi Károlyné (Szatymaz), Jaksa Renáta Anna (Budapest), Budea Áron (Budapest), Szvétecz Róbert (Érd), Nyisztor Mihályné Koszta Éva (Nyíregyháza), Schützenhoffer Gergely (Szombathely), Kovács Andor (Budapest), Berta Gábor (Budapest), Máté Klára (Dunaújváros), Noviczki Csilla (Budapest), Dániel Márta (Budaörs), Tóth András (Lakitelek), Pongráczné Németh Zsuzsanna (Sopron), Bartók Krisztián (Szirma), Kazinczi János (Alsónémedi), Szakmári Ádám (Tát), Lovászi Péter (Szeged), Arnold Anikó (Budapest), Molnár Zoltán (Duka), Halmágyi Roland (Gyömrő), Géczi Orsolya (Budapest), Z. Szabó Lászlóné (Budapest), Oláh Katalin Ilona (Budapest), Vaskó Attila (Gönc), Furukawa Electric Technologiai KFT. (Budapest), Sellő Haltenyészto és Keresk.kft. (Kunszentmárton), Kakucs Általános Iskola (Kakucs), Benka Gy. Evangélikus Ált.Iskola (Szarvas), III.sz. Összevont Óvoda (Budapest), Szivárvány Óvoda és Bölcsőde (Fűzfőgyártelep), Mácsai Katalin (Chlaba), Kázmér Judit (Diósd), Elek Eszter (Budapest), Bánki Zsolt (Budapest), Horvátits Barbara (Budapest), Ladányi Anna (Tápiógyörgye), Wlcssek Eszter (Budapest), Keresztes Dávid (Győr), Hanyik János (Miskolc), Ecker Gábor Károly (Tahi), Sipos Mihály (Szajol), Végvári Borbála (Budapest), Deákné Farkas Rózsa (Budapest), Barát Ferenc (Hódmezővásárhely), Szerencsés Zoltán (Törökbálint), Markovics Andrásné (Miskolc), Kelecsényi András Zsolt (Budapest), Juhász Tibor (Debrecen), Csepregi Pál (Budapest), Horváth Attila Zsolt (Öttevény), Takács Hajnalka (Budapest), Aradi Luca Mária (Budapest), Kézdi Márk (Szentendre), Sütő Ljudmila (Dunaújváros), Kun Zoltán (Göd), Sütő Viktor (Dunaújváros), Beke Ferenc Attila (Szeged), Kósa Luca Kornélia (Fonyód), Ferencz Ágnes (Budapest), Komáromi István (Budapest), Petrócziné Marsi Irén (Budapest), Hoós Andrea (Budapest), Madarász Sarolta (Pomáz)

Illusztrációk: Kókay Szabolcs**Fotók:** Máté Bence, Palatitz Péter, Tihanyi Gábor, Bagyura János, Balázs István, Orbán Zoltán, Horváth Márton, Kovács András, Sütő Péter, Tokody Béla, Szitta Tamás, Horváth Tibor**Kiadvány szerkesztés:** Kiss Maja, Köménymag grafika